

MIERLO

Sociaal-economische schets
van het ruilverkavelingsgebied
tussen Eindhoven en Helmond

L
63
VERSLAGEN
No. 63

Februari 1964

Landbouw-Economisch Instituut - Conradskade 175 - 's-Gravenhage - Tel. 61.41.61
Niet voor publikatie - nadruk verboden

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
LIJST VAN BIJLAGEN	4
WOORD VOORAF	5
INLEIDING	7
HOOFDSTUK I ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCHE ASPECTEN	8
§ 1. Bevolking	8
§ 2. Beroepsbevolking	9
§ 3. Forensisme	11
HOOFDSTUK II ASPECTEN VAN DE AGRARISCH-ECONOMISCHE STRUCTUUR	13
§ 1. Hoofd- en nevenberoepen van de geregistreeerden	13
§ 2. Bedrijfs-groottestructuur	14
§ 3. Wijzigingen in het aantal geregistreeerden 1959-1963	17
§ 4. Verkaveling	19
§ 5. Eigendom en pacht	19
§ 6. Utiliteitsvoorzieningen	20
HOOFDSTUK III DE LANDBOUWBEDRIJVEN	21
§ 1. Bedrijfstype en grondgebruik	21
§ 2. Bouwland- en graslandgebruik	22
§ 3. Tuinbouw	23
§ 4. Rundveehouderij	23
§ 5. Varkens en kippen	24
§ 6. Mechanisatie en arbeid	25
HOOFDSTUK IV ENKELE AGRARISCH-SOCIALE ASPECTEN	27
§ 1. Bedrijfshoofden	27
§ 2. Bedrijfsopvolging	28

LIJST VAN BIJLAGEN

	Blz.
1. Bevolking sinds 1880	31
2. Geboorten- en vestigingsoverschotten	32
3. Bevolking naar wijken	33
4. Enige gegevens per wijk	34
5. Mannelijke beroepsbevolking	35
6. Mannelijke beroepsbevolking naar bedrijfstak	36
7. Woonforenzen	37
8. Werkforenzen	37
9. Geregistreerde telplichtigen	38
10. Geregistreerden naar beroepsgroep en grootteklasse	39
11. Nevenberoepen van de B- en hoofdberoepen van de C-geregistreeerden	40
12. Bedrijven \geq 1 ha en de cultuurgrond (1910-1959)	41
13. Wijzigingen in het aantal geregistreeerden (1959-1963)	42
14. Geregistreerden naar beroepsgroep (1959-1963)	43
15. Verdwenen geregistreeerden (1959-1963)	44
16. Nieuw geregistreeerden	45
17. Overdrachten in de periode 1959-1963	46
18. Omvang van het grondverkeer 1962-1963	47
19. Verkaveling	48
20. Eigendom en pacht	49
21. Gepachte grond	50
22. Utiliteitsvoorzieningen	51
23. Grondgebruik	52
24. Ontwikkeling van het grondgebruik	53
25. Bouwlandgebruik	54
26. Grasland	55
27. Tuinbouwgewassen	56
28. Rundveehouderij	57
29. Melkkoeien	58
30. Melkproduktie	59
31. Mestvarkens	60
32. Fokzeugen	61
33. Leghennen	62
34. Melkmachines	63
35. Paarden en trekkers	64
36. Arbeidskrachten	65
37. De leeftijd van de bedrijfshoofden	66

WOORD VOORAF

De Cultuurtechnische Dienst verzocht in maart 1963 het Landbouw-Economisch Instituut een sociaal-economische schets te maken van het ruilverkavelingsgebied "Mierlo". Deze schets is een uitwerking van en een toelichting op de bestaande statistische documentatie over het betrokken gebied. Van de in deze schets vermelde gegevens maakt de Cultuurtechnische Dienst gebruik bij de voorbereidingswerkzaamheden voor de ruilverkaveling en de samenstelling van het rapport ex art. 34 van de Ruilverkavelingswet.

Het blok "Mierlo" omvat een groot deel van de gemeente Mierlo, gelegen tussen Eindhoven en Helmond, alsmede kleine delen van de gemeenten Someren, Stiphouten Nuenen c.a. De oppervlakte van het blok bedraagt 2900 ha.

Dit verslag is opgemaakt door de afdeling Streekonderzoek.

DE DIRECTEUR,

's-Gravenhage, februari 1964

(Prof. dr. A. Kraal)

INLEIDING

De in voorbereiding zijnde ruilverkaveling "Mierlo", welke het onderwerp is van deze sociaal-economische schets, is gelegen op de zandgronden van Noordbrabant tussen de twee grote industrie centra Helmond en Eindhoven. Behalve het grootste deel van de gemeente Mierlo zijn grotere of kleinere delen van de gemeenten Nuenen, Stiphout en Someren bij deze ruilverkaveling betrokken. Wat betreft de indeling in landbouwgebieden behoort het blok tot de Meierij en het zuidelijke Peelgebied.

De begrenzing van het blok bestaat in het zuiden voornamelijk uit bossen en woeste grond. Een andere natuurlijke afbakening wordt gevormd door de Zuid-Willemsvaart en het Eindhovens kanaal, welke laatste verder het gehele gebied doorsnijdt. Op bijgaande kaart is de grens van het ruilverkavelingsblok aangegeven alsook de onderverdeling daarvan in drie deelgebieden welke in overleg met de Cultuurtechnische Dienst zijn vastgesteld.

Deze deelgebieden zijn:

- I Kranenbroek (inclusief het deel van de gemeenten Nuenen en Stiphout)
- II Heersel (inclusief het gedeelte van de gemeente Someren)
- III Mierlo (kerkdorp Mierlo met de naaste omgeving)

Voor deze sociaal-economische schets is alleen gebruik gemaakt van bestaand statistisch materiaal van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit bestaat voor wat de individuele bedrijfsgegevens betreft uit de landbouw telling mei 1963 en enkele onderdelen uit de telling 1959. Voor de, uitsluitend per gemeente voorhanden zijnde, gegevens van algemene aard is geput uit de algemene volkstelling 1960, de volks- en beroepstelling 1947, de woningtelling 1956 en de landbouw telling 1960. Deze algemene gegevens hebben uitsluitend betrekking op de gemeente Mierlo, aangezien deze voor het grootste gedeelte in het blok ligt.

De individuele bedrijfsgegevens (metellingen 1963 en 1959) zijn opgenomen voor die geregistreerden waarvan de gebouwen binnen de blokgrenzen staan en voor zover zij ook telplichtig waren voor de landbouw telling. Dank zij de bereidwillige medewerking van enkele plaatselijke deskundigen zijn nog enige nadere inlichtingen verkregen omtrent de beroepsgroepen van de geregistreerden en de indeling van de bedrijven in bedrijfstypen.

Over de gemeente Mierlo heeft het Economisch Technologisch Instituut voor Noordbrabant in 1959 een rapport uitgebracht, getiteld "De sociaal-economische ontwikkeling der gemeente Mierlo in het licht van haar woonfunctie".

Van de gegevens in dit rapport is, waar nodig, een dankbaar gebruik gemaakt.

HOOFDSTUK I

ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCHE ASPECTEN

Hoewel de gemeente Mierlo wel over enige industriële werkgelegenheid beschikt, is, vanwege de ligging tussen grote industriecentra, haar woonfunctie van groter belang. Na de oorlog zijn enkele belangrijke werken tot stand gekomen: het V.A.M.-compostbedrijf, de televisie- en radio-toren, het vrijwel geheel gerealiseerde riolerings- en bestratingsplan van Mierlo-Hout en Mierlo-dorp alsook het 3 ha grote sportpark "De Ark".

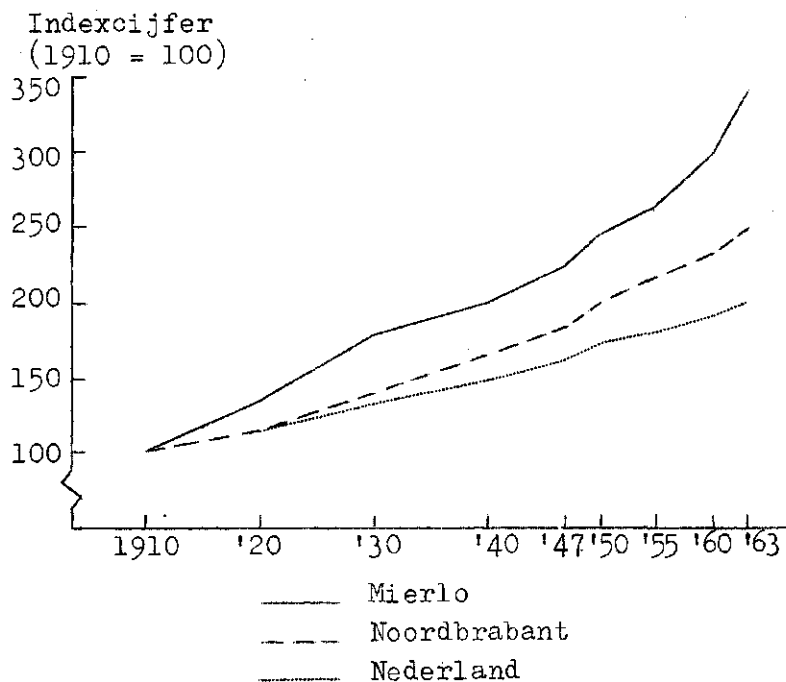
Het is zonder meer duidelijk dat er de afgelopen jaren grote veranderingen in de sociaal-economische structuur van het vroeger veel meer agrarisch georiënteerde dorp Mierlo hebben plaatsgehad. Welke deze veranderingen, zowel kwalitatief als kwantitatief, waren zal in dit hoofdstuk worden weergegeven.

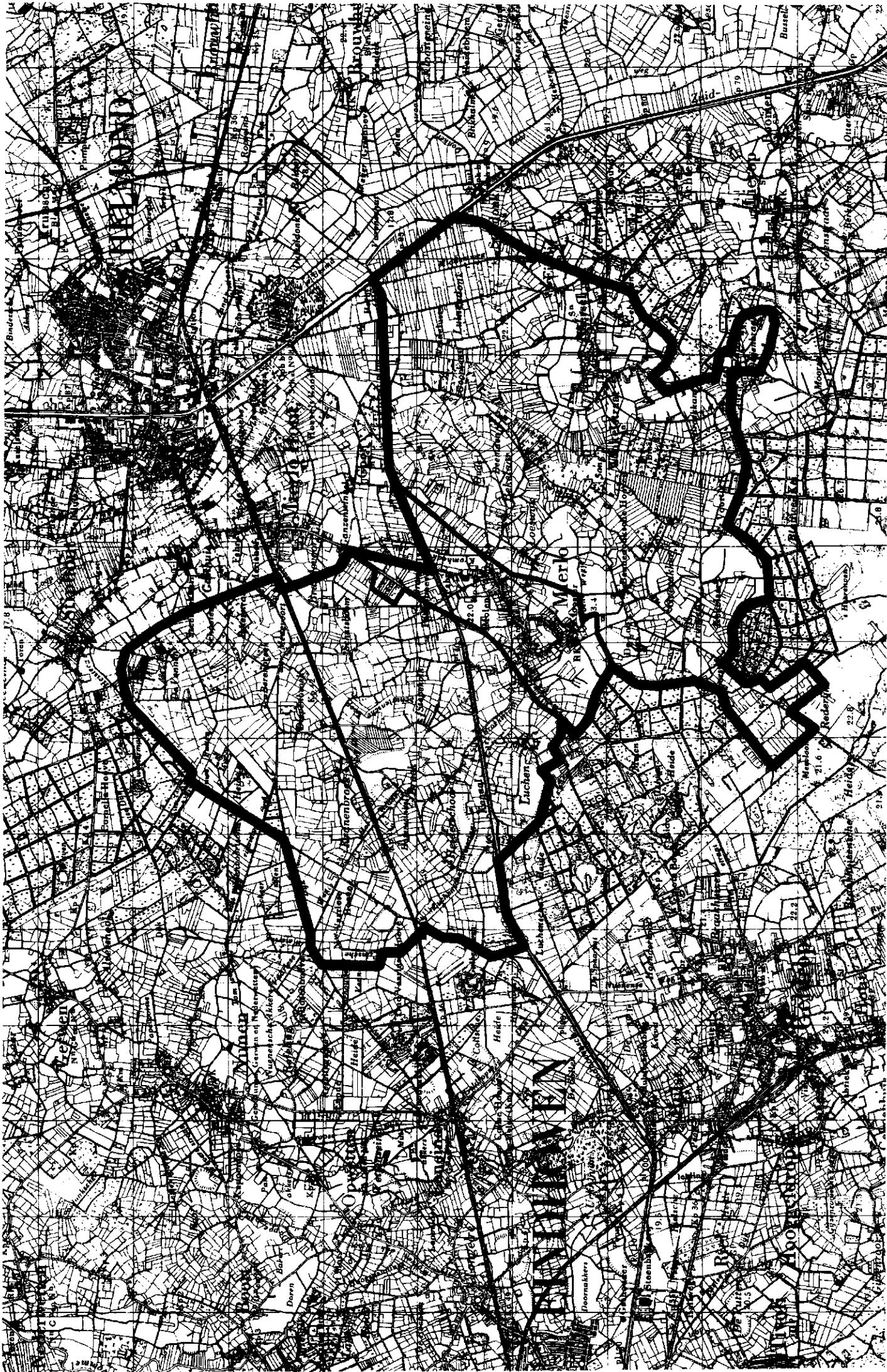
§ 1. B e v o l k i n g (bijlagen 1 t/m 4)

De bevolking van de gemeente Mierlo is van bijna 3000 inwoners in 1910 toegenomen tot 10000 op 1 januari 1963. In een halve eeuw tijd dus meer dan een verdrievoudiging. Hoe sterk deze bevolkingstoename is blijkt uit een vergelijking met die van het rijk en de provincie waar in dezelfde periode het aantal inwoners verdubbeld is, respectievelijk twee en een half maal zo groot werd. Uitgezonderd de periode 1930 - 1940 is het groeitempo van Mierlo steeds hoger geweest dan van Noordbrabant en blijkt ook thans nog in versneld tempo door te gaan.

Grafiek 1

ONTWIKKELING VAN HET AANTAL INWONERS

De ontwikkeling van het aantal inwoners wordt bepaald door het geboortenoverschot (geboorten minus sterften) enerzijds en het vestigingsoverschot (vestigingen minus vertrek) anderzijds. In Mierlo is steeds een geboortenoverschot geweest, dat echter in de loop der jaren geen regelmatig beeld vertoont en met name relatief laag was in de periode 1931 - 1945. Het tot 1930 bestaande vestigingsoverschot is na dit jaar, met uitzondering van de oorlogsjaren, overgegaan in een vertrekoverschot. Van 1955 af echter is weer sprake van een behoorlijk vestigingsoverschot. De migratie in de crisisjaren alsook in de eerste tien naoorlogse jaren (waarin ook beduidend wat migratie naar het buitenland plaatshad) betrof vermoedelijk veelal jonge gezinnen, waardoor ook het lagere geboortenoverschot in deze jaren is te verklaren.

Het merendeel van de inwoners van het tot het ruilverkavelingsblok behorende deel van de gemeente Mierlo woont in Mierlo-dorp. Dit dorp laat van 1947 tot 1960 ook de grootste bevolkingstoename zien. Voorts is ook het platteland meer voor huisvesting in trek gekomen.

Van de Mierlose bevolking, welke bijna geheel rooms-katholiek is, is maar ruim de helft (56%) autochtoon, de overige inwoners zijn wel praktisch allen in Noordbrabant geboren.

§ 2. B e r o e p s b e v o l k i n g (bijlagen 5 en 6)

Ten gevolge van de toename van de totale bevolking met ruim een derde (34%) in de periode 1947 - 1960 is de mannelijke beroepsbevolking met een kwart (26%) vermeerderd.

In de leeftijdsopbouw van de bevolking kwam weinig verandering; die van de mannelijke beroepsbevolking is gewijzigd door minder jongere en oudere werkers en een hoger percentage in de leeftijdsklassen van 25 - 49 jaar. Dit laatste als gevolg van de vestiging van voornamelijk industriearbeiders.

Tabel 1

LEEFTIJDOPBOUW MIERLO

		Totaal- aantal	Percentage in de leeftijdsklasse van...jaar						Perc.
			<20	20/24	25/39	40/49	50/64	≥65	<40 jaar
Bevolking	1947	6675	44	10	21	9	10	6	75
	1960	8920	44	8	21	11	10	6	72

Mannelijke									
beroeps- bevolking	1947	1964	16	16	35	15	15	3	67
	1960	2482	13	14	38	19	15	1	65

Bron: C.B.S., Volks- en beroepstelling 1947,
Algemene volkstelling 1960.

In de beroepenstructuur zijn belangrijke veranderingen opgetreden. Het al vrij lage percentage agrariërs is sinds 1947 met ruim de helft verminderd, terwijl voornamelijk het aandeel van de industriearbeiders is toegenomen. Het een en ander wordt in tabel 2 weergegeven.

Tabel 2

MANNELIJKE BEROEPSBEVOLKING MIERLO

Jaar	Aantal	Percentage werkzaam in			
		landbouw 1)	nijverheid	handel en verkeer	overigen
1947	1964	23	58	12	7
1960	2482	11	67	13	9

1) Inclusief bosbouw en ontginning.

Het aandeel van de agrariërs in de totale beroepsbevolking is afgenomen van een vijfde (21%) in 1947 tot een tiende (11%) in 1960 (hierbij zijn de werkers in bosbouw en ontginning buiten beschouwing gelaten). Deze vermindering is vooral ontstaan door de sterke daling van het aantal meewerkende gezinsleden, zijnde voornamelijk zoons, met twee derdedeel, dat is met ruim 5% per jaar.

Tabel 3

MANNELIJKE AGRARISCHE BEROEPSBEVOLKING

	Aantal personen in			Indexcijfers (1947=100)	
	1947	1956	1960	1956	1960
zelfstandigen	192	197	188	103	98
Mierlo meewerkende gezinsleden	162	94	54	58	33
arbeiders	66	22	31	33	47

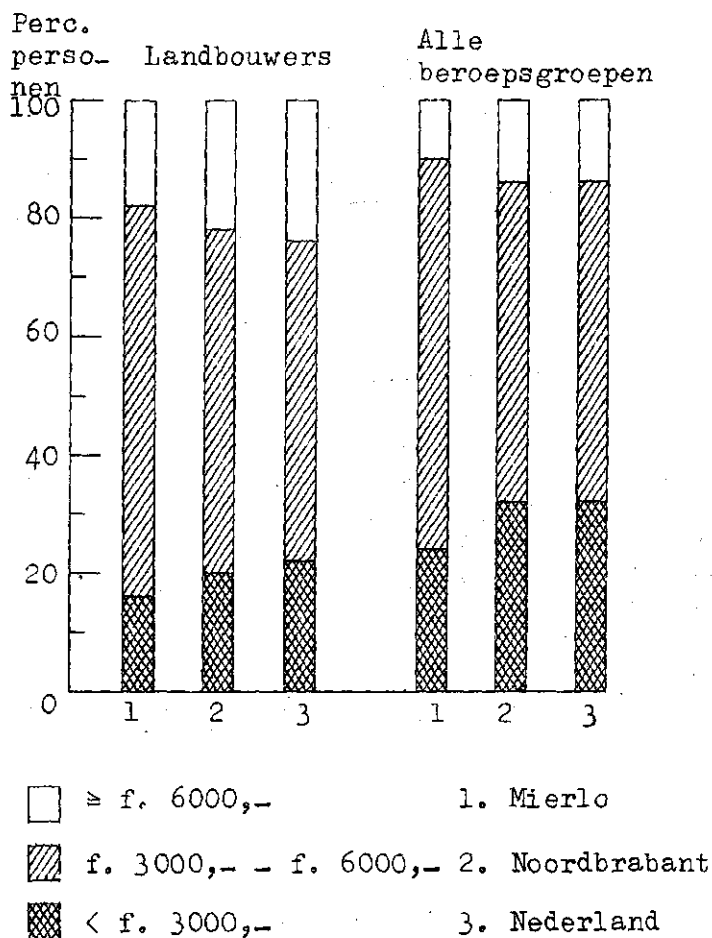
Bron: C.B.S., Volks- en beroepstelling 1947,
Woningtelling 1956,
Algemene volkstelling 1960.

Het relatief kleine aantal landarbeiders is tot ongeveer de helft teruggelopen. Door het schaars en duur worden van vreemde arbeidskrachten tracht men een eventueel tekort in het arbeidsaanbod uit het eigen gezin aan te vullen door inschakeling van loonwerkers.

De woningtelling 1956 geeft ook een globale indicatie van de inkomenspositie van de landbouwers en alle beroepspersonen. Hoewel aan de absolute hoogte van de hierbij opgegeven inkomens geen al te grote waarde kan worden toegekend zijn ze toch bruikbaar voor regionale niveauvergelijking. In grafiek 2 zijn deze gegevens tot uitdrukking gebracht.

Grafiek 2

INKOMENS VAN GEZINSHOOFDEN EN ALLEENSTAANDEN

Het overgrote deel van de landbouwers bleek een inkomen te hebben van f. 3000,- tot f. 6000,-. Derhalve was het percentage personen met hoge en met lage inkomens in Mierlo kleiner dan gemiddeld in het rijk en in de provincie. Hetzelfde gold voor de beroepsbevolking in zijn geheel.

§ 3. Forensisme (bijlagen 5,7 en 8)

Door de toegenomen beroepsbevolking, met name van in de industrie werkende mannen, en gezien de beperkte werkgelegenheid in Mierlo is het forensisme aanmerkelijk toegenomen. Hierdoor komt het woonkarakter van deze gemeente duidelijk naar voren. Tabel 4 geeft een indruk van de verhouding tussen beroepsbevolking en forensisme.

Tabel 4

BEROEPSBEVOLKING EN FORENSISME MIERLO

	1947		1960	
	aantal	perc.	aantal	perc.
Totale mannelijke beroepsbevolking	1964	100	2482	100
In andere gemeenten werkzaam en dagelijks heen en weer reizend	804	41	1296	52
Niet dagelijks heen en weer reizend	61	3	229	9
Werkzaam in de woongemeente	1099	56	957	39

Uit tabel 4 blijkt dat in 1960 zowel absoluut als relatief een kleiner deel van de mannelijke beroepsbevolking in de eigen gemeente werkte dan in 1957. Een aanmerkelijke toeneming dus van de uitgaande forenzen (de z.g. woonforenzen). Slechts twee vijfde deel van de mannelijke beroepsbevolking van Mierlo werkt in de woongemeente.

Dat in Mierlo slechts beperkte werkgelegenheid is wil nog niet zeggen dat deze niet is veranderd. Uit de vergelijking van de inkomende forenzen (de z.g. werkforenzen) in de jaren 1947 en 1960 blijkt deze groep in dit tijdvak te zijn verdriedubbeld (tabel 5).

Tabel 5

DAGFORENZEN 1) MIERLO

	Aantal		Index (1947 = 100)
	1947	1960	
Woonforenzen	804	1296	161
Werkforenzen	121	366	302

1) Dagelijks naar woon- resp. werkgemeente heen en weer reizende mannen.

Bron: C.B.S.- volks- en beroepstellingen.

Hoewel het aantal werkforenzen is toegenomen is het aantal arbeidsplaatsen door het kwantitatief veel sterker gestegen aantal woonforenzen maar zeer weinig uitgebreid.

Volgens het E.T.I.-rapport over Mierlo omvatte de industriële werkgelegenheid (exclusief de bouwnijverheid) in 1957 in deze gemeente 447 arbeidsplaatsen voor mannen.

De belangrijkste werkgemeenten van de woonforenzen (dagforenzen) zijn wel de aangrenzende gemeenten, met name Helmond en verder Eindhoven. Het overgrote deel van deze dagforenzen is werkzaam in de industrie. Hoe gunstig Mierlo als woongemeente is, blijkt uit de reistijd tot het werk. Voor twee derde deel van alle dagforenzen is deze reistijd minder dan een half uur en voor 90% korter dan drie kwartier.

De werkforenzen komen voornamelijk uit aangrenzende gemeenten, vooral uit Helmond; zij werken bijna allen in de industrie (transportmiddelen, meubels, machinebouw).

HOOFDSTUK II

ASPECTEN VAN DE AGRARISCH-ECONOMISCHE STRUCTUUR

§ 1. Hoofd- en nevenberoepen van de geregistreerden (bijlagen 9 t/m 11)

Het belangrijkste basismateriaal voor deze sociaal-economische schets is de landbouwtelling mei 1963 van alle in het ruilverkavelingsgebied wonende geregistreerden. Onder geregistreerden worden in dit verslag verstaan degenen die ook telplichtig zijn. Zo blijven de niet-telplichtigen, dat zijn de nog geregistreerden die vanwege te geringe grondoppervlakte en/of veehouderij niet geteld behoeften te worden, buiten beschouwing.

In mei 1963 woonden er 247 geregistreerden in het blok. Deze waren echter niet allen boer of tuinder van beroep, vele oefenen de landbouw uit als nevenberoep of zelfs als vrijetijdsbesteding. Zoals gebruikelijk zijn de geregistreerden, met behulp van plaatselijke deskundigen, ingedeeld in beroepsgroepen waarbij de tijd besteed aan het eigen agrarische bedrijf als maatstaf geldt. Deze beroepsgroepen zijn:

- A. zuivere landbouwers;
- B. landbouwers met een nevenberoep dat minder dan de helft van de arbeidstijd vergt;
- C. niet-agrariërs met enig grondgebruik. In deze groep wordt minder dan de helft aan het eigen landbouwbedrijf besteed;
- D. rustende boeren, rentenierende niet-agrariërs en mensen zonder beroep die nog enig grondgebruik of veehouderij hebben.

Voorts zijn enkele geregistreerden ondergebracht in een groep "speciale bedrijven", omdat op deze bedrijven de bedrijfsvoering afwijkt van het in de streek gangbare patroon. Dit betreft hier tuinders en gespecialiseerde pluimvee- en/of varkenshouders.

In tabel 6 wordt een overzicht gegeven van de indeling in beroepsgroepen en grootteklassen.

Tabel 6

GEREGISTREERDEN NAAR BEROEPSGROEP

	Aantal geregistreerden						
	totaal	in de beroepsgroepen					
		A	B	A+B	C	D	spec.
Zonder cultuurgrond	6	-	-	-	4	1	1
< 1 ha	28	-	-	-	16	10	2
1 - 5 ha	35	5	2	7	14	3	11
5 - 10 ha	96	82	3	85	5	-	6
10 - 15 ha	68	63	1	64	1	-	3
≥ 15 ha	14	14	-	14	-	-	-
Alle geregistreerden	247	164	6	170	40	14	23

Van alle geregistreerden heeft 2% geen en 11% minder dan 1 ha cultuurgrond in gebruik, behoort bijna een kwart (22%) tot de beroepsgroep C + D en 9% zijn speciale bedrijven.

Aangezien het nevenberoep van de B-grondgebruikers meestal vrij nauw verwant is aan de landbouw, terwijl daarnaast het eigen landbouwbedrijf de hoofdbron van het inkomen vormt, zijn in het vervolg van dit verslag de A en B-grondgebruikers bij elkaar gevoegd en worden met de term "landbouwers" aangeduid. Ruim twee derde van alle geregistreerden is landbouwer. In de blokdelen Kranerbroek en Heersel is driekwart van de geregistreerden landbouwer tegenover nog niet de helft in Mierlo.

De C-geregistreerden zijn voornamelijk industriearbeider, ook zijn er enige middenstanders met grondgebruik. Het merendeel van de D-geregistreerden was voorheen landbouwer.

Tabel 7

GEREGISTREERDEN IN GROEP D

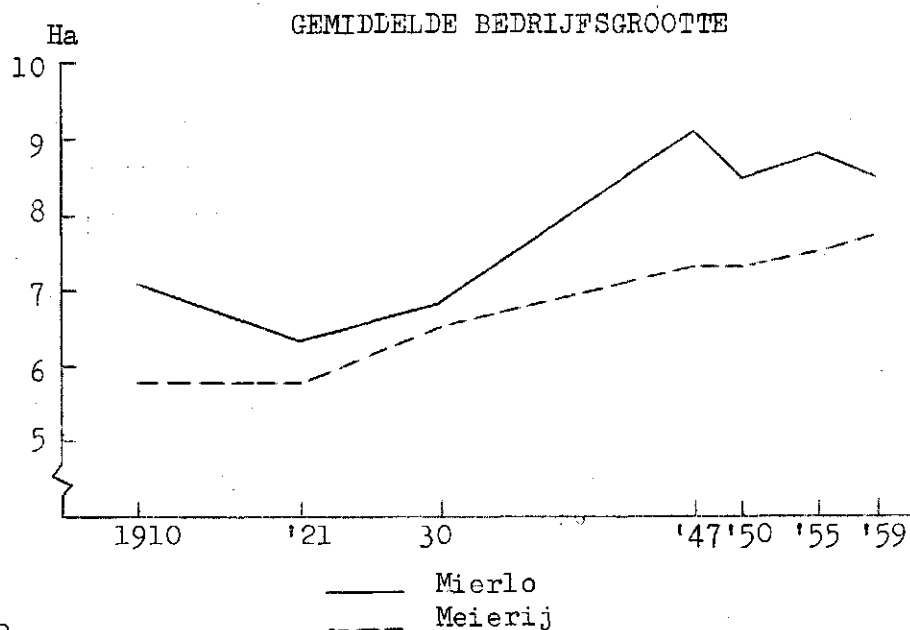
	Aantal		
	totaal	< 1 ha	≥ 1 ha
Met vroeger beroep: landbouwer	8	7	1
arbeider	1	-	1
overig beroep	5	4	1
Alle beroepen	14	11	3

Bron: L.E.I., C.B.S. 1963.

§ 2. Bedrijfs grootte structuur (bijlage 12)

Voor een inzicht in de ontwikkeling van het aantal bedrijven en de oppervlakte cultuurgrond gedurende de laatste halve eeuw moet gebruik worden gemaakt van gegevens voor de gemeente als geheel. Voor het ruilverkavelingsgebied als zodanig zijn gegevens voorhanden omtrent de veranderingen welke zich sedert 1959 in aantal en grootte der bedrijven alsmede in de beroepsgroepen onderling hebben voorgedaan.

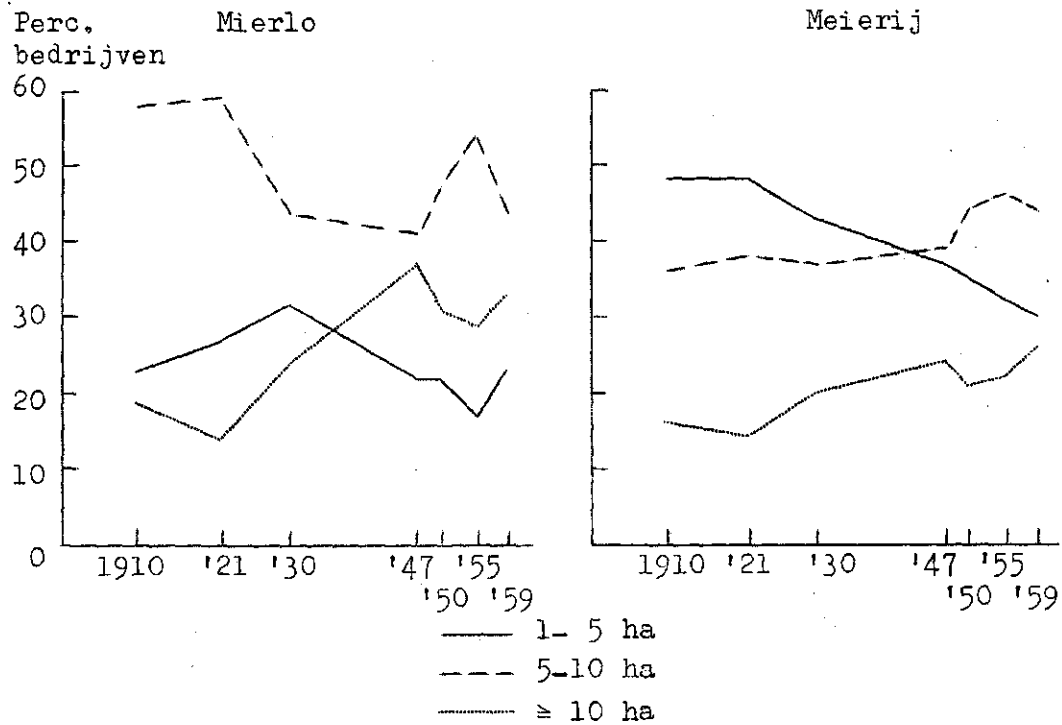
Grafiek 3

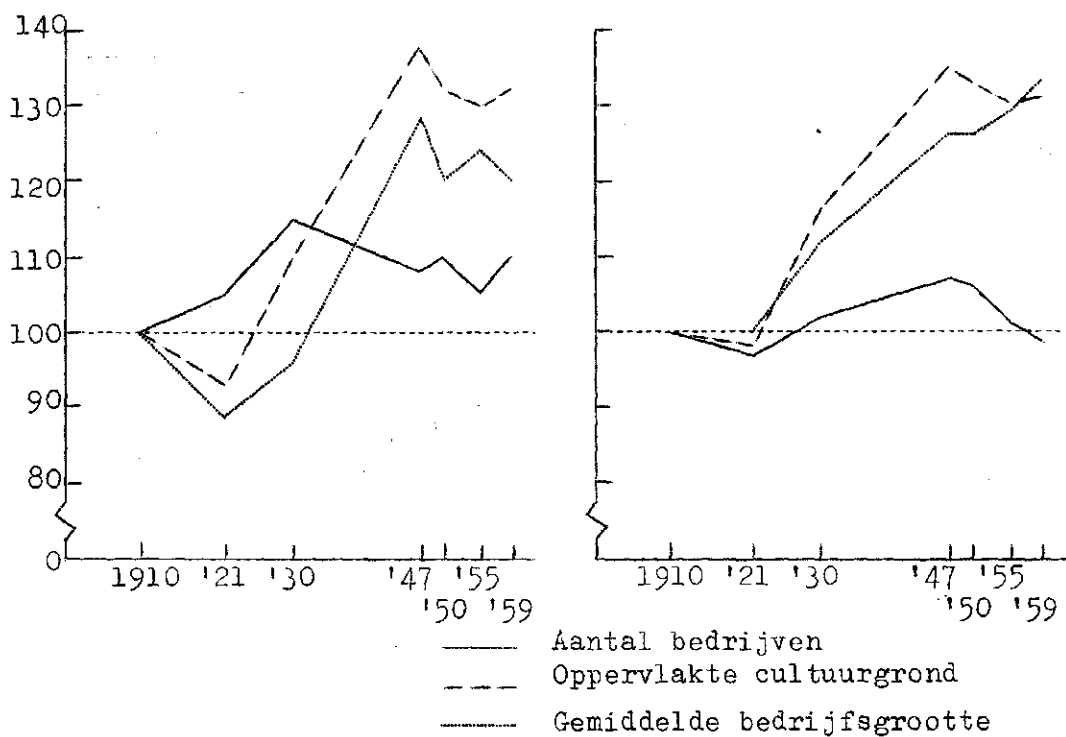
Grafiek 4

DE BEDRIJVEN ≥ 1 HA EN DE CULTUURGROND

A. De bedrijfsgroottestructuur

B. Indexcijfers (1910=100)

Van alle grondgebruikers met 1 ha of meer cultuurgrond is de gemiddelde bedrijfsgrootte in de periode 1910-1959 met bijna anderhalve ha toegenomen. De grootste gemiddelde oppervlakte werd bereikt in 1947 waarna, ook zelfs na 1955, weer een daling is ingetreden.

De wijzigingen van de gemiddelde bedrijfsgrootte in de loop der jaren waren enerzijds een gevolg van veranderingen in het aantal bedrijven en anderzijds in de toe- of afnemings van de oppervlakte cultuurgrond. In dit verband geeft grafiek 4 aanleiding tot de volgende opmerkingen:

- a. het aantal bedrijven verloopt vrij onregelmatig, sedert 1930 nam het aantal af, doch na 1955 heeft zelfs weer een toeneming plaats gehad. In het landbouwgebied daarentegen neemt het aantal bedrijven na 1947 regelmatig af;
- b. de oppervlakte cultuurgrond is na 1947 vermindert, waarschijnlijk ten behoeve van niet-agrarische doeleinden. Voordien is er door ontginning cultuurgrond bijgekomen;
- c. in de periode 1910-1959 nam het aantal bedrijven van 5-10 ha af ten gunste van de grotere bedrijven. De kleinste bedrijven (1-5 ha) waren aan het eind van deze periode nog even groot in aantal als aan het begin. In Mierlo zijn relatief meer grotere bedrijven (≥ 10 ha) dan in het landbouwgebied.

Opgemerkt dient nog te worden dat in een kleine gemeente als Mierlo kleine absolute veranderingen in de verhoudingscijfers grote schommelingen kunnen teweegbrengen.

Na de beschouwing over de historische ontwikkeling moet ook de huidige structuur van de bedrijfsgrootte in het blok worden gezien.

Van de landbouwbedrijven is ruim de helft (54%) kleiner dan 10 ha en 8% 15 ha of groter. Vooral in deelgebied Mierlo zijn veel kleine bedrijven.

Tabel 8

LANDBOUWBEDRIJVEN

	Percentage bedrijven			
	Kranenbroek	Heersel	Mierlo	r.v.k.blok
1- 5 ha	3	6	-	4
5-10 ha	44	49	82	50
10-15 ha	42	40	6	38
≥ 15 ha	11	5	12	8

De gemiddelde grootte van de landbouwbedrijven in het ruilverkavelingsblok is 10 ha met weinig onderlinge verschillen in de deelgebieden. Het aantal bedrijven van 1-10 ha per 1000 ha cultuurgrond is een samenvattend kengetal van de bedrijfsgroottestructuur van het blok. Ook hieruit blijkt dat in het onderhavige gebied overwegend kleine bedrijven voorkomen.

Tabel 9

GEMIDDELDE BEDRIJFSGROOTTE

	Aantal bedrijven ≥ 1 ha	Opp.cultuur- grond ≥ 1 ha in ha	Gemiddelde bedrijfs- grootte in ha	Aantal bedrijven van 1-10 ha per 1000 ha cultuurgr.
Landbouwers				
aanbouw	71	761	10,7	43
aanbouw	82	820	10,0	55
aanbouw	17	160	9,4	88
Alle landbouwers	170	1741	10,2	53
-bedrijven	20	68	3,4	
-bedrijven	3	9	3,0	
Spec. bedrijven	20	107	5,4	

bron: C.B.S. - mei 1963.

Slechts 10% van de grondgebruikers ≥ 1 ha behoort tot de C- en D-groep; zij gebruiken maar 4% van de cultuurgrond. Bij de vrij omvangrijke groep (9%) speciale bedrijven echter is 6% van de cultuurgrond in gebruik.

§ 3. Wijzigingen in het aantal geregistreerden 1959 - 1963 (bijlagen 13 t/m 18)

Over de historische ontwikkeling van het aantal grondgebruikers met 1 ha of meer cultuurgrond kon alleen een beeld worden gegeven van de gehele gemeente en slechts tot 1959. Voor het ruilverkavelingsgebied als zodanig zijn de aantalsveranderingen onderzocht die zich hebben voorgedaan in de periode 1959-1963 en wel over alle geregistreerden. Behalve over veranderingen in aantal en grootte der bedrijven zijn ook gegevens beschikbaar over verschuivingen tussen de beroepsgroepen alsmede omtrent overdracht, ontbinding en stichting van bedrijven in genoemd tijdvak.

Tabel 10

GEREGISTREERDEN 1959-1963

	Aantal geregistreerden		Index (1959=100)
	1959	1963	
Landbouwers	182	170	93
C-groep	47	40	85
D-groep	21	14	67
Spec. groep	19	23	121
Alle geregistreerden	269	247	92

Het totaalaantal geregistreerden is met 8% (2% per jaar) afgenomen, terwijl het aantal landbouwers met 1½% per jaar verminderde. Een relatief sterkere daling had plaats in de D-groep (33%) en de C-groep (15%).

De vermindering van het aantal landbouwbedrijven werd voornamelijk veroorzaakt door de overgang van bedrijfshoofden naar een andere beroepsgroep (vooral verandering van hoofdberoep, d.w.z. overgang naar groep C, of gaan rusten, d.w.z. overgang naar groep D). Er werden maar twee landbouwbedrijven méér opgeheven dan er nieuw ontstaan zijn. De vermindering van het aantal boerenbedrijven heeft geleid tot een oppervlaktevergroting van de bestaande bedrijven. De gemiddelde oppervlakte van de landbouwbedrijven is met een halve ha (van 9,7 in 1959 tot 10,2 in 1963) toegenomen. Voorts dient nog opgemerkt te worden dat het aantal landbouwbedrijven in de kleinste grootteklasse (1-5 ha) niet verminderde.

Naast verschuivingen in de beroepsgroepen en grootteklassen zijn diverse personen uit de registratie verdwenen of er nieuw in opgenomen. Door deze oorzaken verminderde de C- en D-groep elk met 7 geregistreerden en nam het aantal speciale bedrijven toe. Het overgrote deel van de mutaties (verdwijnen, nieuw ontstaan) had plaats in de kleinste grootteklasse (< 5 ha) of bij niet-grondgebruikers. Als reden van verdwijnen was meestal administratieve opheffing de oorzaak (niet meer telplichtig of geregistreerd zijn), daarnaast speelde ook ouderdom of verhuizing een rol. De vrijgekomen cultuurgrond is voornamelijk bij bestaande landbouwbedrijven gevoegd of nog in gebruik bij personen welke niet (meer) aan de normen voor telplicht voldoen. De meeste nieuw geregistreerde bedrijven ontstonden door afsplitsing van bestaande bedrijven waarnaast ook vestiging op los land voorkwam. Verder betrof dit voornamelijk niet-agrariërs (C- en D-groep) welke geregistreerd werden voor het houden van vee.

Wijziging in de bedrijfsleiding, d.w.z. overdracht van bedrijven, had sedert 1959 op ongeveer 10% van de bedrijven plaats. De belangrijkste redenen van abdicatie zijn wel ouderdom en overlijden van het vorig bedrijfshoofd, waarna het bedrijf dan doorgaans door een zoon wordt voortgezet. Overdracht aan andere familieleden en ook aan vreemden komt echter eveneens in niet onbelangrijke mate voor.

Niet alleen door ontbinden van bestaande bedrijven of het stichten van nieuwe verwisselt er cultuurgrond van gebruiker, doch meer nog door het normale grondverkeer. Gegevens hierover werden verkregen uit aantekeningen op het formulier van de landbouwtelling 1963 en omvatten het grondverkeer dat tussen twee teldata (mei 1962 -- mei 1963) heeft plaats gehad. In dit korte tijdsbestek is 7% van de cultuurgrond van gebruiker gewisseld, waarvan de helft door bedrijfsoverdrachten. Bezien zonder de bedrijfsoverdrachten had het grondverkeer een vergroting van de landbouwbedrijven van 5-15 ha tot gevolg en een vermindering van het grondgebruik bij de kleinste landbouwers (1-5 ha) alsmede van de D-grondgebruikers. Grondverschillen op een bedrijf kunnen het saldo zijn van vergrotingen en verkleiningen, reden waarom genoemde cijfers eerder als een minimum dan als een maximum kunnen worden beschouwd.

§ 4. V e r k a v e l i n g (bijlage 19)

Omtrent de verkaveling zijn recente gegevens per bedrijf voorhanden aangezien tegelijk met de landbouwtelling mei 1963 naar het aantal kavels 1) is gevraagd. Soortgelijke gegevens zijn eveneens voor 1959 aanwezig.

In dit ruilverkavelingsgebied laat de verkaveling nog veel te wensen over. De landbouwers hebben gemiddeld per bedrijf 7,5 kavels, welke dooreengenomen 1,36 ha groot zijn. De afgelopen vier jaren is de verkavelingstoestand door een kleine vermindering van het gemiddelde aantal kavels en een vergroting van hun oppervlakte iets verbeterd. In de deelgebieden met de meeste kavels per bedrijf (Heersel en Mierlo) nam dit aantal af, terwijl de gemiddelde kavelgrootte in alle gebieden toenam.

Over het algemeen neemt naarmate de bedrijven groter zijn zowel aantal als oppervlakte der kavels toe. De helft van de landbouwbedrijven heeft 8 kavels of meer en slechts 2% (voornamelijk kleinere bedrijven) heeft alle grond bij elkaar liggen.

§ 5. E i g e n d o m e n p a c h t (bijlagen 20 en 21)

Uit de oudere cijfers over de eigendom/pachtverhoudingen in de gemeente Mierlo blijkt dat het percentage eigendom-gebruik van de cultuurgrond sinds 1910 steeds is toegenomen. Een zelfde tendentie is ook voor het landbouwgebied waar te nemen.

Tabel 11

EIGENDOMSGEBRUIK CULTUURGROND

	Percentage cultuurgrond in eigendom			
	1910	1930	1955	1959
Gemeente Mierlo	58	68	74	73
Meierij	49	60	62	63

In 1959 was bijna driekwart van alle cultuurgrond in gebruik bij de eigenaren. Ook was driekwart van de bedrijven eigendomsbedrijf, in die zin dat meer dan de helft van de cultuurgrond op deze bedrijven eigendom was. Daartegenover pachtte ruim een vijfde deel (22%) van de grondgebruikers al hun grond.

Driekwart van de oppervlakte pachtland werd gepacht met bedrijfsgebouwen, dit is meer dan in het landbouwgebied met ruim de helft. Ongeveer een kwart van de pachtgrond was van ouders gepacht. Meer dan de helft van de gepachte grond was eigendom van andere boeren of tuinders en ruim een vijfde deel van overige particulieren. De overige pachtgrond (23%) was eigendom van rechtspersonen waarvan ongeveer de helft van overheidslichamen.

1) Onder een kavel is verstaan een stuk grond van een gebruiker, dat geheel door grond van anderen of door wegen of waterlopen is omringd.

§ 6. U t i l i t e i t s v o o r z i e n i n g e n (bijlage 22)

Enkele gegevens over utiliteitsvoorzieningen zijn per gemeente voorhanden uit de landbouwtelling mei 1960, ter vergelijking aangevuld met deze cijfers van het landbouwgebied en de provincie. Bijna alle bedrijven waren toen reeds aangesloten op het elektriciteitsnet. Het aantal aansluitingen op het waterleidingnet was, met 78% van de bedrijven, al zeer hoog te noemen voor de zandgronden en lag beduidend boven het provinciale cijfer. De functie van Mierlo als woongemeente en het grenzen aan een grote stad als Helmond heeft hiertoe bijgedragen. Ook het aantal telefoonaansluitingen was in Mierlo relatief gezien aanmerkelijk hoger dan in het landbouwgebied en de provincie.

HOOFDSTUK III

DE LANDBOUWBEDRIJVEN

§ 1. Bedrijfstype en grondgebruik (bijlagen 23 en 24)

Zoals algemeen op de Brabantse zandgronden zijn ook in dit ruilverkavelingsgebied vrijwel uitsluitend gemengde bedrijven aanwezig met meer grasland dan bouwland en voorts enige tuinbouw. Verder richt de bedrijfsvoering zich vooral op de veehouderij (rundvee, varkens, kippen).

Tabel 12

GRONDGEBRUIK

	Percentage cultuurgrond in gebruik als		
	bouwland	grasland	tuinland
Landbouwers:			
Kranenbroek	33	62	5
Heersel	46	49	5
Mierlo	43	48	9
Alle landbouwers	41	54	5
C-grondgebruikers	39	45	16
D-grondgebruikers	30	42	28
Spec. grondgebruikers	15	10	75

Met uitzondering van de kleinste en grootste bedrijven, waar vrijwel geen tuinland is, vertoont de bouwland/graslandverhouding in de grootteklassen geen grote verschillen. In de deelgebieden heeft Kranenbroek het meeste grasland, terwijl in Mierlo meer tuinland voorkomt.

De C- en D-grondgebruikers hebben relatief meer tuinland (groenten, kersen) en minder bouw- en grasland dan de landbouwers. Op de speciale bedrijven is driekwart van de cultuurgrond als tuinland in gebruik. Deze groep bestaat dan ook voor het merendeel uit tuinders en verder voornamelijk uit pluimveehouders.

Tabel 13

SPECIALE BEDRIJVEN

	Totaalaantal	< 1 ha	≥ 1 ha
Tuinder	16	-	16
Fruitteler	1	-	1
Pluimveehouder	4	2 ¹⁾	2
Varkensmester	1	-	1
Veilingvereniging	1	1	-
Alle speciale bedrijven	23	3	20

1) Waarvan 1 zonder cultuurgrond.

In deelgebied Kranenbroek zijn de meeste speciale bedrijven (15 stuks), hier zijn dus ook de meeste tuinders gevestigd.

Sedert 1910 heeft voor de gehele gemeente Mierlo het grondgebruik zich enigszins gewijzigd. De oppervlakten grasland en tuinland namen toe ten koste van het bouwland. Het tuinland is na de oorlog en met name na 1955 van meer betekenis geworden.

§ 2. Bouwland - en graslandgebruik
(bijlagen 25 en 26)

Reeds in 1950 was de exploitatie van het bouwland al vrij extensief, hierin is de laatste jaren maar weinig veranderd.

Tabel 14

BOUWLANDGEBRUIK

		Percentage bouwland beteeld met			
		granen	aard-appelen	bieten	overige gewassen
Gemeente Mierlo	1950	77	12	9	2
	1955	79	10	10	1
	1957	80	9	10	1
Ruilverkavelingsblok	1963	82	11	6	1

In het ruilverkavelingsgebied is thans ruim vier vijfde deel (82%) van het bouwland beteeld met granen en maar 17% met hakvruchten. Een aanmerkelijk hoger percentage hakvruchten komt voor in de grootteklasse van 15-20 ha alsook in deelgebied Kranenbroek.

Rogge en mengsels (haver + gerst) zijn de belangrijkste graangewassen; laatstgenoemde teelt heeft de laatste jaren steeds meer de plaats

van de haver ingenomen. Het merendeel van de hakvruchten is aardappelen, gevolgd door voederbieten. Suikerbieten komen weinig voor en zijn voornamelijk op de grootste bedrijven (≥ 15 ha) van enige betekenis.

Het grasland bestaat voornamelijk uit blijvend grasland, slechts 9% is kunstweide.

§ 3. T u i n b o u w (bijlage 27)

Mierlo is een van de gemeenten in Noordbrabant waar in enige mate kersenteelt voorkomt. Het areaal kersen dat sedert de oorlog tot 1958 regelmatig toenam is sinds dit jaar echter weer aan het verminderen. De moeilijker wordende arbeidsvoorziening (plukken door seizoenarbeiders) zal hieraan wel niet vreemd zijn. Tabel 15 geeft een indruk van deze ontwikkeling voor de gemeente Mierlo.

Tabel 15

ONTWIKKELING VAN DE KERSENTEELT

	1947	1950	1955	1958	1960	1962
Oppervlakte kersen ¹⁾ in ha	21	33	37	42	41	36
Indexcijfers (1960=100)	52	80	90	102	100	88

1) Inclusief morellen.

Bron: C.B.S. - Landbouwtellingen.

Tien procent van alle cultuurgrond in het ruilverkavelingsgebied is als tuinland in gebruik. Bij de landbouwers is dit percentage het laagst (5%) en bij de groep speciale bedrijven - met 75% - het hoogst (zie ook tabel 12).

Ondanks de bekendheid van de kersenteelt wordt in het blok maar 16% van het tuinland door kersenboomgaarden in beslag genomen; 70% bestaat uit groenten. De groenteteelt bestaat voor 30% uit asperges en aardbeien. Verder zij opgemerkt dat behalve kersenteelt nog appelboomgaarden voorkomen, terwijl het kleinfruit bijna geheel bestaat uit zwarte bessen. Glasteelt wordt alleen op de echte tuindersbedrijven aangetroffen en is van vrij weinig betekenis (totale oppervlakte 2816 m²).

§ 4. R u n d v e e h o u d e r i j (bijlagen 28 t/m 30)

Bij het rundvee ligt sterk de nadruk op de melkveehouderij, hoewel de vetweiderij, welke op een vijfde van de landbouwbedrijven voorkomt, ook niet onbelangrijk is. In onderstaande tabel zijn, voor wat de landbouwbedrijven betreft, de belangrijkste gegevens van de melkveehouderij samengevat.

Tabel 16

MELKVEEHOUDERIJ 1)

	Aantal bedrijven met melkvee	Gemiddeld aantal melkkoeien		Aantal bedrijven met melkkoeien		
		per bedrijf	per 100 ha grasland	1-9	10-14	≥ 15
1- 5 ha	5	4,6	144	5	-	-
5-10 ha	81	7,4	158	69	11	1
10-15 ha	63	9,3	147	28	34	1
≥15 ha	14	16,0	147	1	5	8
Alle grootteklassen	163	8,8	152	103	50	10
Kranenbroek	70	10,0	149	35	29	6
Heersel	79	7,9	157	57	19	3
Mierlo	14	7,7	139	11	2	1
Percentage bedrijven met een melk-machine				25	72	90

1) Op landbouwbedrijven.

Het blijkt dat de melkveebezetting op het grasland behoorlijk hoog is. Ook de jongveebezetting (93 kalveren en pinken per 100 melkkoeien) is voldoende hoog voor het in stand houden van de veestapel met eigen aanfok en verschilt weinig met die in andere gebieden. Hoewel de kleinere bedrijven (5-10 ha) een iets dichtere melkveebezetting hebben dan de grotere, waar echter tegenover staat dat laatstgenoemde meer mestvee houden, kan over het geheel genomen zeker van een intensieve graslandexploitatie worden gesproken.

De grootte van de veestapel per bedrijf kan een belangrijke aanwijzing zijn voor de rentabiliteit van de melkveehouderij. In het onderhavige gebied heeft men gemiddeld 8,8 melkkoeien per bedrijf, terwijl op bijna twee derde van de landbouwbedrijven niet meer dan 9 koeien worden gehouden. Evenwel heeft een kwart van de bedrijven met zo'n kleine veestapel nog een melkmachine.

Een indruk van de kwaliteit van het melkvee kan worden verkregen uit gegevens van de melkcontroleverenigingen. De cijfers van de in en nabij het gebied werkende verenigingen wijzen erop dat zowel de kg-opbrengst als het vetgehalte iets bij het niveau van de provincie ten achter blijven.

§ 5. V a r k e n s e n k i p p e n (bijlagen 31 t/m 33)

Voor vele gemengde zandbedrijven vormen de varkens- en/of kippenhouderij doorgaans belangrijke bedrijfsonderdelen. Dit blijkt evenwel niet voor alle bedrijven te gelden, want in mei 1963 kwamen op 14% van

de landbouwbedrijven geen kippen voor en een kwart van de boeren had geen varkens. In hoeverre het niet-aanwezig-zijn van varkens het gevolg is van de mond- en klauwzeerepidemie in het afgelopen voorjaar was niet na te gaan.

Bijna de helft van de landbouwbedrijven hield mestvarkens en drie vijfde deel (62%) fokzeugen, met gemiddeld respectievelijk 18 en 8 dieren per bedrijf. Het grootste aantal dieren per bedrijf vindt men doorgaans op de kleinere bedrijven (voor mestvarkens 5-10 ha en voor fokzeugen 5-15 ha). In deelgebied Kranenbroek is de varkensfokkerij van meer betekenis dan in de andere delen van het blok.

Hoewel het merendeel van de landbouwers (79%) kippen houdt, zijn de pluimveestapels doorgaans niet groot. Op nauwelijks een vijfde deel van deze landbouwbedrijven is een aantal leghennen van enige betekenis (300 of meer) aanwezig. Vijf bedrijven (3 landbouw- en 2 speciale bedrijven) hebben meer dan 1000 leghennen. Evenals bij de varkenshouderij zijn het weer de bedrijven in de grootteklasse van 5-15 ha waar per bedrijf gemiddeld het grootste aantal dieren is. Wat de deelgebieden betreft is in Mierlo de kippenhouderij van het minste belang.

§ 6. Mechanisatie en arbeid (bijlagen 34 t/m 36)

Aangaande de mechanisatie zijn alleen gegevens beschikbaar over melkmachines en trekkers. Voor dit soort bedrijven kan dit evenwel voldoende geacht worden om een indruk van het algemene niveau van mechanisatie te geven.

Ongeveer de helft (44%) van de landbouwbedrijven heeft een melkmachine, wat hoger is dan het landelijke cijfer (34%) voor de zandgronden aangeeft. Naarmate meer melkvee wordt gehouden neemt het percentage bedrijven met melkmachines toe. Dit blijkt ook in de deelgebieden waar in Kranenbroek, met gemiddeld het hoogste aantal melkkoecien per bedrijf, meer dan de helft van de veehouders een melkmachine heeft.

Slechts 11% van de landbouwbedrijven heeft een trekker, op de grotere bedrijven (≥ 15 ha) zijn er relatief meer. Veel trekkers zijn aanwezig op de speciale bedrijven, alle tuinders hebben een (tuinbouw)-trekker.

Over de arbeidsvoorziening zijn slechts zeer summiere gegevens beschikbaar, namelijk het aantal dat op de teldata in 1959 en 1963 op de bedrijven werkte. De bedrijven in dit gebied zijn alle typische gezinsbedrijven waar de boer en zijn gezinsleden samen al het werk verrichten en waar bijna geen vreemde arbeidskrachten voorkomen. In de afgelopen 4 jaar is het al niet grote aantal meewerkende gezinsleden (dat zijn voornamelijk zoons) ongeveer gehalveerd, terwijl ook de vrouwenarbeid sterk verminderde. Dit heeft tot gevolg dat het werk in toenemende mate alleen voor rekening van het bedrijfshoofd komt, wat economisch (i.v.m. de omvang van de arbeidsbehoefte) wel verantwoord is, doch sociaal gezien (ziekte e.d.) grote bezwaren kan inhouden.

Door de vermindering van het aantal arbeidskrachten is de oppervlakte cultuurgrond per man toegenomen (zie tabel 17).

Tabel 17

OPPERVLAKTE CULTUURGROND PER MANNELIJKE ARBEIDSKRACHT

	Ha cultuurgrond per mannelijke arbeidskracht	
	1959	1963
Landbouwers		
1- 5 ha	3,5	4,1
5-10 ha	6,5	7,6
10-15 ha	7,2	8,4
≥15 ha	8,4	9,9
Alle landbouwers	6,8	8,1
Kranenbroek	7,3	8,1
Heersel	6,6	8,2
Mierlo	5,9	7,6

Als gevolg van genoemde veranderingen wordt thans ruim 8 ha cultuurgrond per man bewerkt; dit ligt in vergelijking met andere soortgelijke gebieden op de Brabantse zandgronden boven het gemiddelde. Naarmate de bedrijven groter zijn is ook de arbeidsdichtheid het moeste afgenomen, terwijl in de deelgebieden onderling de verschillen kleiner werden dan zij in 1959 waren.

HOOFDSTUK IV

ENKELE AGRARISCH-SOCIALE ASPECTEN

§ 1. Bedrijfshoofden (bijlage 37)

Deze paragraaf geeft enige gegevens met betrekking tot het bedrijfs-
hoofd, namelijk de leeftijdsopbouw en het gevolgde onderwijs.

Met een gemiddelde leeftijd van 46 jaar zijn de landbouwers in
dit gebied een paar jaar jonger dan in de meeste andere streken op de
zandgronden. Slechts een vijfde van de boeren is 55 jaar of ouder, ter-
wijl een zesdedeel jonger is dan 35 jaar. De verdeling van de bedrijfs-
hoofden over de diverse leeftijdsklassen vertoont in de deelgebieden
Kranenbroek en Heersel veel overeenkomst met die van het gehele gebied,
in Mierlo-dorp echter zijn relatief veel meer jonge boeren. Veel jonge
bedrijfshoofden zijn er ook in de groep speciale bedrijven; door gebrek
aan cultuurgrond hebben enkele boerenzoons kennelijk getracht in een
ander bedrijfstype (voornamelijk tuinbouw) een bestaan te vinden.

Een overzicht van de leeftijdsopbouw van de bedrijfshoofden in de
gemeente Mierlo is weergegeven in tabel 18.

Tabel 18

LEEFTIJDOPBOUW BEDRIJFSHOOFDEN 1)

		Aan- tal	Percentage in de leeftijdsklassen			
			<40 jr.	40-49 jr.	50-64 jr.	≥65 jr.
Gemeente Mierlo	1947	194	27	22	34	17
	1960	173	37	28	31	4
Ruilverkavelingsgebied	1963	170	31	31	33	5

1) In de landbouw.

Bron: C.B.S. volks- en beroepstellingen (1947 en 1960).

Het aantal oudere bedrijfshoofden (65 jaar en ouder) is de laatste
jaren sterk verminderd. Ten gevolge van de invoering van de Algemene
Ouderdomswet dragen de oudere boeren thans kennelijk veel eerder het
bedrijf aan hun opvolger over dan voorheen het geval was.

Er zijn helaas geen recente gegevens voorhanden over het door
landbouwers gevolgde onderwijs. Een overzicht hiervan is alleen te
geven voor de gehele gemeente in 1955 en wel voor de groep: hoofd-
beroep landbouwer of tuinder.

Tabel 19

ONDERWIJS VAN BEDRIJFSHOOFDEN

	Aantal bedrijfs- hoofden	Percentage bedrijfshoofden		
		met voortgezet land- bouwonderwijs		zonder landbouw- onderwijs
		dagonderwijs	cursussen	
< 35 jaar	39	28	64	8
≥ 35 jaar	174	6	57	37
Alle leeftijden	213	10	59	31

Bron: C.B.S., Landbouwtelling 1955 (gemeente Mierlo).

Van de toen aanwezige bedrijfshoofden had ruim twee derdedeel landbouwonderwijs gevolgd, voornamelijk in de vorm van cursussen. Hoewel bijna alle jonge boeren landbouwonderwijs hadden genoten was het percentage met dagonderwijs nog betrekkelijk laag. Van de gelegenheid tot het volgen van dagonderwijs, wat in de vorm van Lagere Landbouwschool sinds 1950 ook in Mierlo mogelijk is, heeft men voorheen, toen men hiervoor op Deurne of Eindhoven was aangewezen, kennelijk niet algemeen gebruik gemaakt.

§ 2. Bedrijfsopvolging

Met het oog op de toekomstige ontwikkeling van de bedrijfsgroottesstructuur (d.w.z. het aantal landbouwers en het aantal bedrijven van verschillende grootte) is het van belang een indruk te hebben van de verhouding tussen het aantal bedrijfsopvolgers en het aantal voor hen vrijkomende plaatsen.

Uit reeds vroeger gemaakte berekeningen en in aanmerking genomen de in deze streek heersende opvolgingsgewoonte, kan worden gesteld dat bij een aantal van 30 - 40 boerenzoons (c.q. potentiële opvolgers) op een aantal van 100 bedrijven er een evenwichtstoestand bestaat 1).

Een schatting van het aantal meewerkende zoons c.q. potentiële opvolgers kan worden verkregen uit de landbouwtellingen waarbij de laatste jaren steeds het aantal arbeidskrachten dat op de teldatum op het bedrijf werkt wordt opgenomen (zie bijlage 36). De hierbij als meewerkende geregistreeerde mannelijke gezinsleden kunnen namelijk beschouwd worden als meewerkende zoons, d.w.z. mogelijke opvolgers. Omdat er behalve zoons ook nog andere mannelijke gezinsleden (b.v. vaders, broers) kunnen meewerken en het momentopnamen betreft, dient bij de beschouwing van deze cijfers wel een zekere reserve in acht te worden genomen. Voor vergelijking van twee tijdstippen is deze methode zeer wel bruikbaar; daarom is in tabel 20 het aantal meewerkende mannelijke arbeidskrachten (te beschouwen als het aantal meewerkende zoons) betrokken op het aantal bedrijven.

- 1) Het genoemde aantal van 30 - 40 is afhankelijk van de leeftijd waarop men zelfstandig boer wordt en de leeftijd waarop men afstand doet. Voor een meer uitvoerige toelichting in deze wordt verwezen naar L.E.I.-verslag No. 18 "De Haagse Beemden".

Tabel 20

OPVOLGINGSSITUATIE 1)

	Aantal potentiële opvolgers per 100 bedrijven	
	1959	1963
1 - 10 ha	25	7
10 - 15 ha	59	36
≥ 15 ha	78	57
Alle landbouwers	39	22
Kranenbroek	32	23
Heersel	42	22
Mierlo	55	18

1) Alle landbouwbedrijven.

De opvolgingssituatie voor het gebied als geheel blijkt thans zodanig te zijn dat een "tekort" aan opvolgers kan worden geconstateerd. Bij nader inzien blijkt dit zich echter tot de kleinere bedrijven (< 10 ha) te beperken en is op de grootste bedrijven nog een teveel aan opvolgers aanwezig. Overigens is sinds 1959 zowel in alle grootte- klassen als in alle deelgebieden een sterke verlaging van de opvolgings- druk opgetreden.

Gezien de vrij lage gemiddelde leeftijd van de landbouwers is het mogelijk wel nuttig de opvolgingsproblematiek te bezien van de bedrij- ven met oudere bedrijfshoofden (50 jaar en ouder). Immers hier zal de komende 10 - 15 jaren de kwestie van bedrijfsopvolging vrijwel zeker aan de orde komen. Daarvoor is, op grond van dezelfde benadering als in tabel 20, het aantal potentiële opvolgers voor deze groep bedrijven in tabel 21 weergegeven.

Tabel 21

OPVOLGINGSSITUATIE 1)

	Aantal landbouwers ≥ 50 jaar	Aantal potentiële opvolgers	Aantal bedrijven met _____ meewerkende zoons		
			geen	1	2
1 - 10 ha	33	6	27	6	-
10 - 15 ha	25	20	11	9	5 2)
≥ 15 ha	6	8	-	4	2
Alle landbouwers	64	34	38	19	7
Kranenbroek	27	15	15	9	3
Heersel	33	16	22	7	4 2)
Mierlo	4	3	1	3	

1) Landbouwers van 50 jaar en ouder, mei 1963.

2) Waarvan een met 3 zoons.

Op meer dan de helft van de bedrijven van oudere boeren is geen meewerkende zoon aanwezig. Dit is vooral het geval in de kleinste grootteklassen (< 10 ha) en in niet onbelangrijke mate ook op de bedrijven van 10 - 15 ha. Het ligt dus voor de hand te veronderstellen dat in de komende 15 jaar vele vrijkomende landbouwbedrijven kunnen worden verwacht. Voor wat betreft de grotere (10 - 15 ha) zullen ook wel van elders afkomstige gegadigden komen opdagen. Voor een aantal kleinere bedrijven kan dit eveneens gelden, maar toch is te verwachten dat de vrijkomende kleine bedrijven voor het merendeel door samenvoeging, opheffing of overname door niet-agrariërs (zoon met niet-agrarisch hoofdberoep) als zelfstandig landbouwbedrijf zullen verdwijnen.

Betrakt men tenslotte het aantal oudere boeren zonder meewerkende zoons op het totale aantal boeren, dan ontstaat een cijfer dat de te verwachten vermindering van het aantal bedrijven karakteriseert. In de komende 15 jaar zullen naar het zich thans laat aanzien 38 van de 170 bedrijven vrijkomen zonder directe opvolger. Per jaar zou dat een vermindering van $1\frac{1}{2}\%$ van het aantal bedrijven betekenen, een cijfer dat van dezelfde orde van grootte is als de in hoofdstuk II § 3 gevonden vermindering in de afgelopen vier jaren. Intussen zal men eveneens uit de cijfers in tabel 21 kunnen aflezen dat de jaarlijkse vermindering voor de verschillende grootteklassen niet even groot is (bij de kleinere bedrijven is een snellere vermindering te berekenen dan bij de grotere); men bedenke evenwel dat de veronderstelling van geheel van elkaar geïsoleerde groepen bedrijven feitelijk niet juist is, zoals hierboven ook reeds werd aangeduid.

BEVOLKING SINDS 1910

	Aantal inwoners gemeente Mierlo	Indexcijfers (1910 = 100)			
		gemeente Mierlo	Noord- brabant	Nederland	
1910	2961	100	100	100	
1920	3976	134	116	116	
1930	5372	181	142	134	
1940	5916	200	166	150	
1947	6675	225	186	162	
1950	7188	243	200	172	
1955	7819	264	218	182	
1960	8920	301	234	192	
1961	9171	310	239	194	
1962	9516	321	244	197	
1963	10025	339	249	200	

Bron: C.B.S.

Bijlage 2

GEBOORTEN EN VESTIGINGSOverschOTTEN

	Gemeente Mierlo	
	geboorten- overschot 1)	vestigings- overschot 2)
1911-1915	318	+ 90
1916-1920	308	+ 299
1921-1925	523	+ 162
1926-1930	517	+ 194
1931-1935	441	- 239
1936-1940	473	- 131
1941-1945	466	+ 122
1946-1950	867	- 183
1951-1955	740	- 109
1956-1960	812	+ 536
1961	166	+ 174

1) Levend geboren minus overleden.

2) Vestigingen minus vertrek.

Bron: C.B.S.

Bijlage 3

BEVOLKING NAAR WIJKEN

	1947	1960	Indexcijfers (1947 = 100)
Mierlo-dorp	2457	3709	151
Mierlo-Hout	2936	3596	122
Verspreide huizen	1280	1603	125
Woonwagens en -schepen	2	12	600
Totaal	6675	8920	134

Bron: C.B.S. Volks- en beroepstelling 1947
Algemene volkstelling 1960

ENIGE GEGEVENS PER WIJK

	Gemeente Mierlo					woonwagens en -schepen
	totaal	Mierlo- dorp	verspreide huizen bij Mierlo-dorp	Mierlo- Hout	verspreide huizen bij Mierlo-Hout	
Bevolking: totaal	8920	3709	912	3596	691	12
Perc. rooms-katholieken	97	98	92	98	98	83
Perc. overige kerkgenootschappen	2	1	5	1	1	9
Perc. geen kerkgenootschap	1	1	3	1	1	8
Mannelijke beroepsbevolking: totaal	2482	1014	243	1010	210	5
Perc. landbouw	11	8	37	4	32	-
Perc. nijverheid	68	72	44	73	52	80
Perc. handel en verkeer	12	10	12	13	11	20
Perc. overige bedrijfstakken	9	10	7	10	5	-
Aantal landbouwers 1)	172	46	62	22	42	-
Aantal landarbeiders 1)	21	10	1	8	2	-
Aantal mannelijke woonforenzen	1525	600	113	704	103	5
Aantal boerderijen en tuinderswoningen	175	47	60	27	41	-

1) Gezinshoofden en alleenstaanden.

Bron: C.B.S.

Algemene volkstelling 1960.

MANNELIJKE BEROEPSBEVOLKING

	Gemeente Nierlo		Indexcijfers 1947 = 100
Mannelijke beroepsbevolking (a)	1947	1964	100
	1956	1820	92
	1960	2482	126
Dagforenzen	1947	804	100
	1960	1296	161
Overige forenzen	1947	61	100
	1960	229	375
Agrariërs	1947	459	100
	1956	303	66
	1960	277	60
Agrariërs in % van a	1947	23	
	1956	17	
	1960	11	
Dagforenzen in % van a	1947	41	
	1960	52	

Bronnen: C.B.S. Volks- en beroepstelling 1947
 Algemene woningtelling 1956
 Algemene volkstelling 1960

MANNELIJKE BEROEPSBEVOLKING NAAR BEDRIJFSTAK

	1947		1960	
	aantal	procenten	aantal	procenten
Gemeente Mierlo				
landbouw	420	21	273	11
bosbouw en ontginning	39	2	4	0
industrie en ambacht	951	49	1350	54
bouwnijverheid	173	9	310	12
openbare nutsbedrijven	7	0	16	1
handel, bank- en verzekeringswezen	147	7	219	9
vervoer	93	5	75	3
dienstverlening	95	5	226 ¹⁾	9
onbekend	39	2	9	0
alle beroepen	1964	100	2482	100

1) Inclusief 54 personen in militaire dienst voor de eerste oefening

Fronnen: C.B.S. Volks- en beroepstelling 1947

Algemene volkstelling 1960

	Aantal woonforenzen 1)				
	totaal	in de landbouw	in de nijverheid	in de bouw-nijverheid	in overige bedrijfstakken
Wonend in Mierlo, werkend in 2)					
Geldrop	87	-	65	7	15
Helmond	872	5	707	37	123
Stiphout	11	-	5	4	2
Aarle Rixtel	21	2	17	-	2
Eindhoven	258	1	199	28	30
Totaal in aangrenzende gemeenten	985	6	785	51	143
Alle woonforenzen	1296	9	1020	82	185

- 1) Dagelijks naar de woongemeente reizende mannen
 2) Gemeenten met minstens 10 forenzen vanuit, de betrokken gemeenten

Bronnen: C.B.S. Algemene volkstelling 1960

	WERKFORENZEN				Bijlage 8
	totaal	in de landbouw	in de nijverheid	in de bouw- nijverheid	
Werkend in Mierlo, wonend in 2)					
Geldrop	27	-	20	5	2
Helmond	175	-	147	17	11
Nuenen	25	1	22	1	1
Somerem	16	-	16	-	-
Stiphout	10	-	8	-	2
Deurne	16	-	13	3	-
Eindhoven	36	-	31	-	5
Totaal in aangrenzende gemeenten	255	1	215	23	16
Alle werkforenzen	366	2	309	33	22

- 1) Dagelijks naar de werkgemeente reizende mannen
 2) Gemeenten met minstens 10 forenzen van uit de betrokken gemeenten

Bronnen: C.B.S. Algemene volkstelling 1960

GEREGISTREERDE TELPLICHTIGEN

	Aantal geregistreerde telplichtigen 1)						
	in de beroepsgroep						
	A	B	C	D	spec.	totaal	
Zonder cultuurgrond	-	-	4	1	1	6	
< 1 ha	-	-	16	10	2	28	
1 - 2 ha	-	-	8	1	6	15	
2 - 3 ha	-	-	4	-	2	6	
3 - 4 ha	-	-	1	1	3	7	
4 - 5 ha	2	-	1	1	-	7	
5 - 6 ha	3	2	1	1	-	12	
6 - 7 ha	7	-	3	-	2	12	
7 - 8 ha	4	1	1	-	-	6	
8 - 9 ha	18	-	1	-	-	19	
9 - 10 ha	22	1	-	-	3	26	
10 - 11 ha	31	1	-	-	1	33	
11 - 12 ha	17	-	1	-	1	19	
12 - 13 ha	21	-	-	-	-	21	
13 - 14 ha	13	1	-	-	-	14	
14 - 15 ha	9	-	-	-	1	10	
15 - 16 ha	3	-	-	-	1	4	
16 - 17 ha	3	-	-	-	-	3	
17 - 18 ha	2	-	-	-	-	2	
18 - 19 ha	2	-	-	-	-	2	
19 - 20 ha	1	-	-	-	-	1	
20 - 21 ha	3	-	-	-	-	3	
21 - 22 ha	1	-	-	-	-	1	
22 - 23 ha	2	-	-	-	-	2	
Alle geregistreerden	164	6	40	14	23	247	

- 1) Bij de landbouwtelling 1963 waren telplichtig al degenen, die in de landbouw geheel of gedeeltelijk hun bestaan vonden en tevens:
- tenminste 1 ha cultuurgrond in gebruik hadden;
 - dan wel een tuinbouwbedrijf uitoefenden (ongeacht de grootte);
 - dan wel tenminste 1 rund, 1 fokvarken, 3 mestvarkens, 3 schapen of tenminste 51 kippen of eenden hielden.

Bronnen: L.E.I. C.B.S. 1963

Bijlage 10

GEREGISTREERDEN NAAR BEROEPSGROEP EN GROOTTEKLASSE

	Aantal geregistreerden				totaal
	in Kra- nenbroek	in Heersel	in Mierlo		
Landbouwers:					
1 - 5 ha	2	5	-		7
5 - 10 ha	31	40	14		85
10 - 15 ha	30	33	1		64
15 - 20 ha	7	3	1		11
≥ 20 ha	1	1	1		3
Alle landbouwers	71	82	17		170
groep C	8	20	12		40
groep D	3	5	6		14
speciale groep	15	5	3		23
Alle geregistreerden	97	112	38		247

Bronnen: L.E.I. C.B.S. 1963

NEVENBEROEPEN VAN DE B- EN HOOFDBEROEPEN VAN DE C-GEREГИSTREERDEN

	Aantal geregistreerden in de beroepsgroep				
	B	C			
		totaal	zonder cultuurgr.	< 1 ha	≥ 1 ha
Melkrijder	1	1	1	-	-
Veehandelaar	1	1	-	-	1
Loonwerker	-	1	1	-	1
Overige landbouwverwante beroepen	2	3	-	3	-
Verzorgende beroepen in de dorpsgemeenschap	-	6	-	2	4
Industriearbeider	-	19	2	8	9
Transportarbeider	-	2	1	1	-
Grondwerker en gemeentearbeider	-	6	-	2	4
Overige beroepen	2	1	-	-	1
Alle beroepen	6	40	4	16	20

Bronnen: L.E.I. C.B.S. 1963

BEDRIJVEN ≥ 1 HA EN DE CULTUURGROND (1910-1959)

	Aantal bedrijven					Percentage bedrijven in de grootteklasse					Oppervl. cultuur-		Gemiddelde bedrijfs-grootte in ha	Indexcijfers (1910 = 100)	
	in de grootteklasse					in de grootteklasse					grond in ha	aantal bedrijven		oppervl. cultuurgr. grootte	
	totaal	1-5 ha	5-10 ha	10-20 ha	≥20 ha	1-5 ha	5-10 ha	10-20 ha	≥20 ha						
1910	194	45	113	34	2	23	58	18	1	1379	7,1	100	100	100	
1921	204	55	120	29	-	27	59	14	-	1285	6,3	105	93	89	
1930	223	72	98	49	4	32	44	22	2	1514	6,8	115	110	96	
1947	209	45	85	71	8	22	41	34	3	1902	9,1	108	138	128	
1950	213	47	101	59	6	22	47	28	3	1818	8,5	110	132	120	
1955	204	34	109	57	4	17	54	28	1	1787	8,8	105	130	124	
1959	214	49	94	68	3	23	44	32	1	1815	8,5	110	132	120	
<hr/>															
1910	9567	4576	3447	1432	112	48	36	15	1	55425	5,8	100	100	100	
1921	9273	4433	3502	1219	119	48	38	13	1	54074	5,8	97	98	100	
1930	9794	4181	3625	1790	198	43	37	18	2	64120	6,5	102	116	112	
1947	10205	3791	3988	2165	261	37	39	21	3	74689	7,3	107	135	126	
1950	10138	3530	4443	1952	213	35	44	19	2	73803	7,3	106	133	126	
1955	9632	3030	4434	1965	203	32	46	20	2	72195	7,5	101	130	129	
1959	9448	2898	4133	2215	202	30	44	24	2	72757	7,7	99	131	133	

N.B. Vanaf 1950 gemeten maat

Bronnen: Directie van de Landbouw (1910-1930)
C.B.S. (1947-1959)

WIJZIGINGEN IN HET AANTAL GERECHTSTREEDEN (1959-1963)

	Aantal gerechtesteerden						
	in de beroepsgroep						totaal
	A	B	C	D	speciaal		
Gerechtesteerd in 1959	176	6	47	21	19		269
Sinds 1959 uit de registratie verdwenen	7	-	16	13	3		39
	169	6	31	8	16		230
Overgegaan naar een andere beroepsgroep							
naar groep A	-	1	-	-	-		-
naar groep B	2	.	-	-	-		-
naar groep C	6	-	.	1	1		1
naar groep D	2	-	3	.	-		-
naar de speciale groep	1	1	-	-	.		.
waardoor er de beroepsgroep verlieten	11	2	3	1	1		1
waardoor er tot de beroepsgroep toetraden	1	2	8	5	2		2
Sinds 1959 in de registratie opgenomen	159	6	36	12	17		230
Gerechtesteerd in 1963	5	-	4	2	6		17
	164	6	40	14	23		247

1) Als op hetzelfde adres in beide jaren een gerechtesteerde woonde, niet dezelfde persoon zijnde (b.v. vader 1959- zoon 1962), dan is dit geval niet gerekend als een verdwenen of nieuw gevestigde gerechtesteerde.

Bronnen: L.E.I. C.B.S.

GEREGISTREERDEN NAAR BEROETSGROEP (1959-1963)

	Aantal geregistreerden									
	Kranenbroek					Heersel				
	1959	1963	1959	1963	1959	1963	1959	1963	1959	1963
Landbouwers										
1 - 5 ha	1	2	7	5	-	-	-	-	6	7
5 - 10 ha	40	31	51	40	15	14	15	14	108	85
10 - 15 ha	31	30	25	33	3	1	3	1	59	64
15 - 20 ha	4	7	3	3	2	1	2	1	9	11
≥ 20 ha	-	1	-	1	-	1	-	1	-	3
Alle grootteklassen	76	71	86	82	20	17	20	17	182	170
Zonder cultuurgrond										
< 1 ha	7	4	11	6	11	6	11	6	29	16
1 - 5 ha	1	1	4	9	7	4	7	4	12	14
5 - 10 ha		1	2	4	1	-	1	-	3	5
10 - 15 ha	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Alle grootteklassen	9	8	18	20	20	12	20	12	47	40
Zonder cultuurgrond										
< 1 ha	1	1	-	-	1	-	1	-	2	1
1 - 5 ha	6	2	5	5	3	3	3	3	14	10
Alle grootteklassen	2	-	1	-	2	3	2	3	5	3
Zonder cultuurgrond										
< 1 ha	9	3	6	5	6	6	6	6	21	14
1 - 5 ha	-	1	-	-	1	-	1	-	1	1
5 - 10 ha	1	1	1	-	2	1	2	1	4	2
10 - 15 ha	5	6	3	5	-	2	-	2	8	11
Alle grootteklassen	1	4	-	-	2	-	2	-	3	6
Zonder cultuurgrond										
< 1 ha	3	3	-	-	-	-	-	-	3	3
1 - 5 ha	10	15	4	5	5	3	5	3	19	23
5 - 10 ha	104	97	114	112	51	38	51	38	269	247
Alle grootteklassen	104	97	114	112	51	38	51	38	269	247

Bronnen: L.E.I. C.B.S.

VERDWENEN GEREgistREERDEN 1) (1959-1963)

	Aantal verdwenen geregistreerden						totaal
	in de beroepsgroep						
	A	C	D	speciaal			
Aantal verdwenen geregistreerden:							
totaal	7	16	13	3			39
Kranenbroek	1	4	7	1			13
Heersel	4	4	4	-			12
Mierlo	2	8	2	2			14

Grootteklasse:							
zonder cultuurgrond	-	1	1	1			3
< 1 ha	-	13	10	1			24
1 - 5 ha	1	2	2	1			6
5 - 10 ha	6	-	-	-			6

Reden van verdwijnen:							
administratief	-	13	9	1			23
ouderdom	4	-	2	-			6
overlijden	-	1	1	-			2
beroepsverandering	-	1	-	1			2
verhuizing buiten het blok	1	-	-	1			2
overige oorzaken	1	1	-	-			2
gedwongen pachtbeëindiging, nu rustend	1	-	1	-			2
Oppervlakte betrokken cultuurgrond in ha (1959)	49,88	9,54	10,06	3,27			72,75

Grond afgevoerd:							
toegevoegd aan reeds bestaande landbouwbedrijven in het blok	18,82	-	6,44	3,27			28,53
voor niet-agrarische bestemming	-	1,16	-	-			1,16
huidige grondgebruiker woont buiten het blok	17,56	3,05	-	-			20,61
administratief verdwenen	-	4,35	3,62	-			7,97
verkocht aan ruilverkaveling Lierop	8,50	-	-	-			8,50
onbekend	5,00	0,98	-	-			5,98

1) Exclusief dus overnamegevallen

Bronnen: L.E.I. C.B.S. 1959 en 1963

1043

NIEUW GEREgistREERDEN

	Aantal nieuw-geregistreerden						totaal
	in de beroepsgroep						
	A	C	D	speciaal			
Aantal nieuw-geregistreerden:							
Kranenbroek	5	4	2	6			17
Heersel	-	1	1	4			6
Mierlo	4	3	1	2			10
	1	-	-	-			1
Grootteklasse:							
zonder cultuurgrond	-	2	-	1			3
< 1 ha	-	-	2	1			3
1 - 5 ha	3	2	-	3			8
5 - 10 ha	1	-	-	1			2
10 - 15 ha	1	-	-	-			1
Reden van nieuwe registratie							
Grondgebruik of gesplitst van ander landbouwbedrijf	1	-	-	1			2
Afgesplitst van (schoon-)ouderlijk bedrijf	2	1	-	4			7
Afgesplitst van overgedaan eigen bedrijf	-	1	-	-			1
Gevestigd op los land	2	-	-	-			2
Geregistreerd voor het houden van vee	-	2	2	1			5
Oppervlakte cultuurgrond in ha	33,28	4,88	0,65	12,05			50,86

Bronnen: L.E.I. C.B.S.

OVERDRACHTEN IN DE PERIODE 1959-1963

	Aantal overdrachten					totaal
	in de beroepsgroep					
	A	C	D			
Aantal overdrachten:						
totaal	19	4	1			24
Kranenbroek	8	1	-			9
Heersel	8	3	1			12
Mierlo	3	-	-			3

Grootteklasse (1963):						
< 1 ha	-	2	1			3
1 -- 5 ha	-	1	-			1
5 -- 10 ha	8	1	-			9
10 -- 15 ha	10	-	-			10
15 -- 20 ha	1	-	-			1

De overname vond plaats door:						
weduwe, na overlijden van vorig bedrijfshoofd	-	-	1			1
zoon van vader	11	2	-			13
zoon van moeder	1	-	-			1
familielid van overige familieleden	4	1	-			5
vreemde van vreemde	3	1	-			4

Reden van overdracht door het vorig bedrijfshoofd						
ouderschap	11	2	-			13
overlijden	3	-	1			4
verhuizing	1	-	-			1
bedrijfsverandering	-	1	-			1
opheffing van maatschap	3	-	-			3
maatschap geworden	1	-	-			1
onbekend	-	1	-			1

Bronnen: L.E.I. C.B.S. 1959 en 1963

OMVANG VAN HET GRONDVERKEER 1962-1963 (in ha) ¹⁾

	Grondverkeer in ha										totaal
	landbouwers (A + B)					groep C	groep D	speciale groep			
	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15-20 ha	≥ 20 ha				totaal		
Oppervlakte cultuurgrond van alle geregistreerden in ha	29	704	751	191	66	1741	75	14	108	1938	
Vergroting door:											
koop	-	-	2	1	-	3	0	-	-	3	
pacht	-	4	1	2	-	7	-	-	7	14	
bedrijfsovername	-	35	34	-	-	69	1	-	-	70	
onbekend	-	2	4	2	-	8	7	-	2	17	
Alle vergroting in ha	-	41	41	5	-	87	8	-	9	104	
Aantal gevallen	-	12	13	4	-	29	6	-	4	39	
Verkleiningen door:											
verkoop	5	0	2	-	-	7	3	1	1	12	
verpachting	-	3	-	1	-	4	1	3	-	8	
pachtbeëindiging	-	-	0	-	-	0	0	-	3	3	
onbekend	-	3	0	2	-	5	4	0	2	11	
Alle verkleiningen in ha	5	6	2	3	-	16	8	4	6	34	
Aantal gevallen	1	10	3	3	-	17	12	3	5	37	

1) Exclusief grondverkeer < 10 are en door verdwijnen of nieuw ontstaan van bedrijven.

Pron: Aantekening p.b.h. op landbouwtellingformulier.

VERKAVELING

48

	Aantal bedrijven															Kavels		Gen. per bedrijf		Gem. kavelgrootte per bedrijf in ha							
	1959		1963		met kavels (1963)															totaal		gen. per bedrijf		1959		1963	
	geen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	≥15	1959	1963	1959	1963	1959	1963					
Landbouwers:																											
< 1 ha	1	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~					
1 - 5 ha	6	7	~	2	1	3	~	1	~	~	~	~	~	~	~	~	6	7	26	18	4,3	2,6					
5 - 10 ha	108	85	~	1	8	8	4	7	9	8	12	7	9	5	1	3	2	1	108	85	833	600					
10 - 15 ha	59	64	~	~	5	1	3	6	6	4	8	7	6	3	7	~	3	5	59	64	492	551					
15 - 20 ha	9	11	~	1	2	3	1	1	~	~	~	~	1	1	~	1	~	9	11	61	57						
≥20 ha	~	3	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	1	~	1	~	~	~	3	~	51						
alle landbouwers	182	170	~	4	16	15	8	15	15	12	20	15	16	9	9	4	5	7	182	170	1412	1277					
Kranenbroek	76	71	~	2	8	7	6	5	10	7	10	5	4	1	3	2	1	~	76	71	479	449					
Heersel	86	82	~	2	7	7	2	7	5	3	9	8	10	4	6	1	4	7	86	82	760	691					
Mierlo	20	17	~	~	1	1	~	3	~	2	1	2	2	4	~	1	~	~	20	17	173	137					
Overigen:																											
groep C	47	40	4	24	2	3	3	1	2	1	~	~	~	~	~	~	~	~	45	36	80	73					
groep D	21	14	1	9	2	~	1	1	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	19	13	24	22					
speciale groep	19	23	1	9	2	2	4	2	1	~	~	~	1	1	~	~	~	~	18	22	57	72					
Alle geregistreerden	269	247	6	46	22	20	16	19	18	13	20	15	17	10	9	4	5	7	264	241	1573	1444					
																			6,0	6,0	1,22	1,34					

Bron: C.B.S. 1959 en 1963

Bijlage 20

EIGENDOM EN PACT

	Gemeente Mierlo	Meierij	Noord- brabant
Aantal bedrijven (totaal)	271	11739	45488
met de cultuurground in			
100% eigendom	174	5340	19700
≥ 50% eigendom	27	2642	10654
> 50% pacht	11	1404	6660
100% pacht	59	2353	8474
Oppervlakte cultuurground			
in ha	1839	73691	327916
waarvan % in eigendom	73	63	60
% in pacht	27	37	40

Bron: C.B.S. 1959

GEPACHTE GROND

	Oppervlakte pachtgrond in ha	Percentage gepacht								
		langer dan 1 jaar			korter dan 1 jaar	in het buiten- land wonend	van eigenaren in Nederland			
		van ou- ders	met bedrijfs- gebouwen	zonder bedrijfs- gebouwen			particulieren rechtspersonen			
							agrar- iërs	overige	over- heid	overige
Gemeente Mierlo	492	24	74	25	1	1	54	22	11	12
Meierij	27026	18	53	46	1	1	36	41	15	7
Noordbrabant	133711	14	41	58	1	4	27	41	21	7

Bron: C.B.S. 1959

UTILITEITSVORZJENINGEN

	Aantal bedrijven	Bedrijven aangesloten op						hier van met			
		telefoon		elektrici- teitsnet		waterleiding (incl. nortonpomp)		openbare waterleiding		nortonpomp	
		aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Mierlo	287	105	37	269	94	237	83	223	78	17	6
Meierij	12263	3085	25	11875	97	8315	68	7651	62	692	6
Noordbrabant	47023	14448	31	45271	96	36397	77	33134	70	3475	7

Bron: C.B.S. - Landbouwtelling mei 1960

GRONDGEBRUIK

	Aantal bedrijven 1)	Oppervlakte cultuurgrond in ha	Percentage cultuurgrond in gebruik als		
			bouwland	grasland	tuinland
Landbouwers:					
1 - 5 ha	7	29	44	55	1
5 - 10 ha	85	704	40	54	6
10 - 15 ha	64	751	41	53	6
15 - 20 ha	11	191	35	61	4
≥ 20 ha	3	66	46	53	1
alle landbouwers	170	1741	41	54	5
Kranenbroek	71	761	33	62	5
Heersel	82	820	46	49	5
Mierlo	17	160	43	48	9
Overigen:					
groep C	36	75	39	45	16
groep D	13	14	30	42	28
speciale groep	22	108	15	10	75
Alle grondgebruikers	241	1938	39	51	10
1) met cultuurgrond					

Bron: C.B.S. 1963

ONTWIKKELING VAN HET GRONDGEBRUIK

	Oppervlakte cultuurgrond in ha	Percentage cultuurgrond in gebruik als		
		bouwland	grasland (incl. kunst- weide)	tuinland
1910	1633	63	36	1
1921	1722	49	50	1
Ge- 1930	1789	48	51	1
meente 1939	1884	53	46	1
Mierlo 1946	1927	52	46	2
1950	1845	43	55	2
1955	1814	46	50	4
1960	1855	45	48	7

N.B. Vanaf 1950 gemeten maat

Bron: C.B.S.

BOUWLANDGEBRUIK

	Oppervlakte bouwland in ha	Percentage bouwland beteeld met											
		granen					hakvruchten				overige		
		totaal	rogge	haver	gerst	meng- sels	overige	totaal	aard- appelen	suiker- bieten	voeder- bieten	overige gewas- sen	braak- land
Landbouwers:													
1 - 5 ha	13	84	33	21	-	30	-	16	8	4	4	-	-
5 - 10 ha	284	82	41	3	2	36	-	18	11	2	5	0	-
10 - 15 ha	312	83	41	5	3	34	0	16	11	1	4	1	0
15 - 20 ha	67	73	26	7	1	38	1	23	14	5	3	-	4
≥ 20 ha	30	86	51	15	-	20	-	14	10	4	0	-	-
alle landbouwers	706	82	40	5	2	35	0	17	11	2	4	0	1
Kranenbroek													
Heersel	254	78	36	3	4	34	1	21	13	3	5	1	-
Mierlo	382	85	42	7	1	35	-	14	10	1	3	0	1
	70	81	41	4	-	36	-	17	10	2	5	1	1
Overigen:													
groep C	30	85	43	9	9	24	-	13	9	-	4	0	2
groep D	4	75	41	-	-	34	-	25	21	-	4	-	-
speciale groep	16	80	59	5	-	16	-	17	16	-	1	3	-
Alle grondgebruikers	756	82	40	5	2	35	0	17	11	2	4	0	1

Bron: C.B.S. 1963

GRASLAND

	Oppervlakte grasland in ha	Percentage grasland tijdelijk blijvend	
Landbouwers:			
1 - 5 ha	16	-	100
5 - 10 ha	380	8	92
10 - 15 ha	399	12	88
15 - 20 ha	118	9	91
≥ 20 ha	35	3	97
alle landbouwers	948	9	91
Kranenbroek	473	10	90
Heersel	398	9	91
Mierlo	77	3	97
Overigen:			
groep C	34	1	99
groep D	6	5	95
speciale groep	11	-	100
Alle grondgebruikers	999	9	91

Bron: C.B.S. 1963

TUINBOUWGEWASSEN

	Oppervlakte tuinbouwgewassen in ha						
	totaal	in de open grond					onder glas
		Groenten	fruit		klein fruit	overige gewassen	
			kersen en morellen	overig fruit			
Landbouwers:							
1 - 5 ha	0,16	-	0,16	-	-	-	-
5 - 10 ha	42,22	31,51	4,95	2,94	2,82	-	-
10 - 15 ha	43,37	31,26	6,57	3,65	1,79	-	-
15 - 20 ha	8,00	4,60	2,13	1,12	0,15	-	-
≥ 20 ha	0,50	-	0,50	-	-	-	-
alle landbouwers	94,15	67,37	14,31	7,71	4,76	-	-
Kranenbroek	37,46	25,40	6,61	4,24	1,21	-	-
Heersel	42,60	34,14	5,23	1,83	1,40	-	-
Mierlo	14,09	7,83	2,47	1,64	2,15	-	-
Overigen							
groep C	12,78	6,46	4,20	0,85	0,67	0,60	-
groep D	4,08	-	2,99	0,72	0,37	-	-
speciale groep	84,02	63,66	8,81	5,17	5,80	0,30	0,28
Alle grondgebruikers	195,03	137,49	30,31	14,45	11,60	0,90	0,28

Bron: C.B.S. 1963

RUNDVEEHOUDERIJ

- 57 -

	Aantal bedrijven	Aantal melkkoeien per		Per 100 melkkoeien		Bedrijven met mestkalveren		Bedrijven met overig mestvee		
		100 ha cultuurgrond	100 ha grasland	aantal kalveren	aantal pinken	aantal bedrijven	gem. aantal mestkalveren per bedrijf	aantal bedrijven	gem. aantal overig mestvee per bedrijf	
Landbouwers:										
1 - 5 ha	7	80	144	17	13	-	-	4	3,3	
5 - 10 ha	85	85	158	43	44	5	3,4	13	2,8	
10 - 15 ha	64	78	147	44	53	5	1,8	11	4,7	
15 - 20 ha	11	91	147	36	69	1	1,0	4	5,8	
≥ 20 ha	3	78	144	43	41	-	-	2	8,0	
alle landbouwers	170	83	152	43	50	11	2,5	34	4,1	
Kranenbroek	71	92	149	43	49	5	1,6	18	3,7	
Heersel	82	76	157	41	49	6	3,2	12	2,8	
Mierlo	17	67	139	50	56	-	-	4	10,0	
Overigen:										
groep C	40	40	127	47	57	-	-	1	14,0	
groep D	14	41	98	50	-	-	-	2	1,0	
speciale groep	23	130	124	64	86	1	4,0	-	-	
Alle geregistreerden	247	77	149	43	50	12	2,6	37	4,2	

Bron: C.B.S. 1963

MELKKOEIEN

	Aantal bedrijven								Gemiddeld aantal melkkoeien per bedrijf met melk- koeien	
	met _____ melkkoeien							met melkkoeien		
	totaal	geen	1-2	3-5	6-9	10-14	15-19			≥ 20
Landbouwers:										
1 - 5 ha	7	2	-	3	2	-	-	-	5	4,6
5 - 10 ha	85	4	2	16	51	11	-	1	81	7,4
10 - 15 ha	64	1	-	7	21	34	1	-	63	9,3
15 - 20 ha	11	-	-	-	1	5	2	3	11	15,7
≥ 20 ha	3	-	-	-	-	-	3	-	3	17,0
alle landbouwers	170	7	2	26	75	50	6	4	163	8,8
Kranenbroek	71	1	-	4	31	29	3	3	70	10,0
Heersel	82	3	2	18	37	19	2	1	79	7,9
Merlo	17	3	-	4	7	2	1	-	14	7,7
Overigen:										
groep C	40	30	5	5	-	-	-	-	10	3,0
groep D	14	11	2	1	-	-	-	-	3	2,0
speciale groep	23	20	1	1	1	-	-	-	3	4,7
Alle geregistreerden	247	68	10	33	76	50	6	4	179	8,3

Bron: C.B.S. 1963

MELKPRODUCTIE

	1956	1958	1960	1962
Aantal gecontroleerde boerderijen				
Mierlo	202	216	178	233
Mierlo-Hout	163	181	176	167
Stiphout	121	138	160	163
Someren	286	556	665	756
Noordbrabant M.R.IJ.	33148	33099	42697	51808
Gemiddelde opbrengst in kg:				
Mierlo	3977	4158	4074	4211
Mierlo-Hout	4100	4158	4039	4167
Stiphout	3984	4183	4050	4142
Someren	4189	4272	4108	4148
Noordbrabant M.R.IJ.	4178	4337	4232	4295
Gemiddelde vetgehalte in %:				
Mierlo	3,55	3,59	3,58	3,57
Mierlo-Hout	3,52	3,59	3,50	3,62
Stiphout	3,63	3,52	3,50	3,61
Someren	3,59	3,63	3,67	3,69
Noordbrabant M.R.IJ.	3,61	3,60	3,60	3,67

Bron: Jaarverslagen Centrale Melkcontrole Dienst

MESTVARKENS

	Aantal bedrijven								Gemiddeld aantal mestvarkens per bedrijf met mestvarkens	
	totaal	met _____ mestvarkens								
		geen	met							
			1-9	10-19	20-29	30-49	50-99	≥100		
									met mestvarkens	
Landbouwers:										
1 - 5 ha	7	6	1	-	-	-	-	-	1	9,0
5 - 10 ha	85	48	18	8	3	4	2	2	37	20,7
10 - 15 ha	64	30	15	10	2	5	2	-	34	15,3
15 - 20 ha	11	7	3	1	-	-	-	-	4	6,8
≥ 20 ha	3	1	-	-	1	-	1	-	2	51,5
alle landbouwers	170	92	37	19	6	9	5	2	78	18,2
Kranenbroek	71	42	13	10	-	2	3	1	29	18,6
Heersel	82	39	22	6	6	7	1	1	43	17,7
Mierlo	17	11	2	3	-	-	1	-	6	20,5
Overigen:										
groep C	40	33	3	3	-	1	-	-	7	13,7
groep D	14	11	1	1	-	-	1	-	3	24,3
speciale groep	23	19	1	-	-	-	2	1	4	76,0
Alle geregistreerden	247	155	42	23	6	10	8	3	92	20,6

Bron: C.B.S. 1963

FOKZEUGEN

	Aantal bedrijven						Gemiddeld aantal fok- zeugen per bedrijf met fokzeugen
	totaal	met fokzeugen					
		geen	met				
			1-4	5-9	10-19	≥20	
Landbouwers:							
1 - 5 ha	7	6	1	-	-	1	3,0
5 - 10 ha	85	33	20	19	10	3	8,0
10 - 15 ha	64	20	16	15	9	4	9,3
15 - 20 ha	11	5	3	2	1	-	5,7
≥ 20 ha	3	1	1	-	1	2	8,0
<hr/>							
alle landbouwers	170	65	41	36	21	7	8,4
Kranenbroek	71	22	17	15	11	6	10,3
Heersel	82	35	20	17	9	1	6,8
Mierlo	17	8	4	4	1	-	5,6
<hr/>							
Overigen:							
groep C	40	34	4	1	-	1	5,8
groep D	14	14	-	-	-	-	-
speciale groep	23	19	2	1	-	1	78,8
Alle geregistreerden	247	132	47	38	21	9	10,8

Bron: C.B.S. 1963

1043

LEGHENNEN

	Aantal bedrijven													Gemiddeld aantal legghennen per bedrijf met legghennen	
	totaal	met legghennen													
		geen	met												met kippen
			1-49	50-99	100-199	200-299	300-399	400-499	500-599	600-699	700-799	800-899	≥ 1000		
Landbouwers:															
1 - 5 ha	7	1	-	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	6	163
5 - 10 ha	85	18	12	12	20	8	5	4	3	-	2	1	-	67	187
10 - 15 ha	64	13	4	8	18	11	2	2	-	2	1	-	3	51	243
15 - 20 ha	11	3	1	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	8	149
≥ 20 ha	3	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	110
alle landbouwers															
	170	36	17	23	44	24	8	6	3	2	3	1	3	134	204
Kranenbroek															
	71	16	3	9	22	10	4	2	1	1	2	-	1	55	210
Heersel															
	82	17	10	10	19	12	4	4	1	1	1	1	2	65	216
Mierlo															
	17	3	4	4	3	2	-	-	1	-	-	-	-	14	124
Overigen:															
groep C															
	40	22	8	5	2	1	1	-	-	-	-	-	1	18	273
groep D															
	14	8	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	6	115
speciale groep															
	23	16	1	1	2	-	-	-	-	1	-	-	2	7	1079
Alle geregistreerden															
	247	82	29	29	49	26	10	6	3	3	3	1	6	165	245

Bron: C.B.S. 1963

1043

MELKMACHINES

	Percentage bedrijven met melkmachines	
	op land- bouwbedrijven	op alle bedrijven
Aantal melkkoeien per bedrijf		
1 - 9	25	22
5 - 9	28	27
10 - 19	73	73
20 - 29	100	100
<hr/>		
Alle bedrijven met ≥ 7 koeien	55	55
<hr/>		
Alle bedrijven met melkkoeien	44	40
<hr/>		
Kranenbroek	53	49
Heersel	37	34
Mierlo	36	29

Bron: C.B.S. 1963

PAARDEN EN TREKKERS

	Aantal bedrijven			Gemiddeld aantal paarden per bedrijf met paarden
	totaal	met trekkers	met werk- paarden	
Landbouwers:				
1 - 5 ha	7	-	6	1,0
5 - 10 ha	85	5	76	1,1
10 - 15 ha	64	9	56	1,2
15 - 20 ha	11	4	8	1,6
≥ 20 ha	3	1	2	2,0
alle landbouwers	170	19	148	1,2
Kranenbroek	71	8	62	1,2
Heersel	82	6	75	1,2
Mierlo	17	5	11	1,1
Overigen:				
groep C	40	1	8	1,0
groep D	14	-	2	1,0
speciale groep	23	18	3	1,0
Alle geregistreerden	247	38	161	1,2

Bron: C.B.S. 1963

	Aantal bedrijven		Aantal arbeidskrachten op de teldatum									
	bedrijfshoofden		meewerkende gezins-leden				vreemde arbeidskrachten				totaal	
			mannen		vrouwen		mannen		vrouwen			
	1959	1963	1959	1963	1959	1963	1959	1963	1959	1963	1959	1963
Landbouwers:												
1 - 5 ha	6	7	7	7	-	-	7	4	-	-	7	7
5 - 10 ha	108	85	108	86	1	1	29	5	103	48	1	137
10 - 15 ha	59	64	60	65	-	1	35	23	68	46	1	96
15 - 20 ha	9	11	10	12	-	-	7	5	11	11	1	18
≥ 20 ha	-	3	-	4	-	-	-	3	-	1	-	7
alle landbouwers	182	170	185	174	1	2	71	37	189	110	2	268
Kranenbroek	76	71	80	75	-	1	24	16	86	52	1	105
Heersel	86	82	85	81	1	1	36	18	83	52	1	122
Mierlo	20	17	20	18	-	-	11	3	20	6	-	31

Bron: C.B.S.

DE LEEFTIJD VAN DE BEDRIJFSHOOFDEN

	Aantal bedrijfshoofden						Gemiddelde leeftijd in jaren
	totaal	in de leeftijdsklasse				≥65 jaar	
		<35 jaar	35-44 jaar	45-54 jaar	55-64 jaar		
Landbouwers:							
1 - 5 ha	7	-	2	3	-	2	51
5 - 10 ha	85	12	32	27	9	5	45
10 - 15 ha	64	15	13	21	14	1	45
15 - 20 ha	11	1	4	4	2	-	46
≥ 20 ha	3	-	1	1	1	-	52

alle landbouwers	170	28	52	56	26	8	46

Kranenbroek	71	11	20	26	12	2	46
Heersel	82	12	24	29	13	4	46
Mierlo	17	5	8	1	1	2	41

Overigen:							
groep C	40	5	14	12	8	1	46
groep D	14	-	-	1	3	10	67
speciale groep	22 ¹⁾	10	3	5	4	-	40

Alle geregistreerden	246 ¹⁾	43	69	74	41	19	46

¹⁾ excl. fruitveiling

Bron: P.B.H. 1963

In de reeks Verslagen van het Landbouw-Economisch Instituut zijn op dit gebied reeds verschenen of verschijnen binnenkort

- Verslag No. 2 Reutum-Ageleresch. Sociaal-economische schets van een ruilverkaveling in Twente, november 1962.
- Verslag No. 7 Veghel-Erp. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied, december 1962.
- Verslag No. 11 Delt-Oude Weer. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied in het Groninger Hogeland, februari 1963.
- Verslag No. 17 Heiligenbergerbeek. Sociaal-economische schets van een ruilverkavelingsgebied in het Utrechtse zandgebied, april 1963.
- Verslag No. 18 De Haagse Beemden. Sociaal-economisch onderzoek in een ruilverkavelingsgebied in de Baronie van Breda, mei 1963.
- Verslag No. 19 Ursem. Sociaal-economische schets van een ruilverkavelingsgebied in Westfriesland, mei 1963.
- Verslag No. 20 Noord-Beveland. Sociaal-economische schets van het voormalige eiland, mei 1963.
- Verslag No. 24 Het Geestmerambacht. Een onderzoek naar enkele sociaal-economische vraagstukken verband houdende met de voorbereiding van de ruilverkaveling, juni 1963.
- Verslag No. 36 Dantumadeel. Aanvullende sociaal-economische schets van een ruilverkaveling in de Friese Wouden, oktober 1963.
- Verslag No. 39 Hattem-Wezep. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied op de Noordelijke Veluwe, oktober 1963.
- Verslag No. 45 Beneden-Donge. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied tussen Dongen en 's-Gravenmoer, oktober 1963.
- Verslag No. 46 Kamperveen-Zalk. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied ten zuiden van de stad Kampen, oktober 1963.
- Verslag No. 51 Sneeker-Oudvaart. Sociaal-economische schets van een ruilverkavelingsblok in het Friese weidegebied, november 1963.
- Verslag No. 52 Wanroij. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied, november 1963.
- Verslag No. 53 Uden. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied, november 1963.
- Verslag No. 60 Slangenborg. Sociaal-economische schets van een ruilverkaveling in het Groninger landschap Westervolde, januari 1964.
- Verslag No. 63 Mierlo. Sociaal-economische schets van het ruilverkavelingsgebied tussen Eindhoven en Helmond, februari 1964.

VOLLEDIGE LIJST VAN ACTUELE L.E.I.-PUBLIKATIES
OP AANVRAAG GRATIS VERKRIJGBAAR